

คู่มือและแนวทางในการปฏิบัติ
พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ

กรมบัญชีกลาง

สำนักรัฐวิสาหกิจและหลักทรัพย์ของรัฐ

เมษายน 2542

KM
206
1357ค
2542

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961134794

คำนำ

ร่างพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. เป็นร่างกฎหมายที่เตรียมพิจารณากันในครั้งแรกเมื่อปี 2530 โดยมีวัตถุประสงค์ในการแปลงทุนของรัฐวิสาหกิจที่เป็นองค์การของรัฐให้เป็นทุนในรูปแบบของบริษัท ไม่ว่าจะเป็นบริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัดก็ตาม ทั้งนี้ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับรัฐวิสาหกิจที่ต้องการแปลงเป็นบริษัทให้ดำเนินการได้รวดเร็วยิ่งขึ้น และผ่านกระบวนการพิจารณาที่มีแนวทางที่แน่นอน ซึ่งได้กำหนดไว้เป็นขั้นตอนในร่างกฎหมายนี้แล้ว

ดังนั้น เพื่อให้เป็นที่เข้าใจทั้งในแง่ของวัตถุประสงค์ สำคัญและกระบวนการขั้นตอนต่าง ๆ ของกฎหมายฉบับนี้ กรมบัญชีกลาง โดยสำนักรัฐวิสาหกิจและหลักทรัพย์ของรัฐ จึงได้จัดทำคู่มือและแนวทางในการปฏิบัติตามร่างพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจฯ ตลอดจนข้อเสนอแนะสำหรับรัฐวิสาหกิจที่มีความประสงค์จะดำเนินการตามกฎหมายนี้ให้ปฏิบัติได้ถูกต้องและรวดเร็วยิ่งขึ้น

กรมบัญชีกลาง

เมษายน 2542

สารบัญ

หน้า

1. บทนำ	1
2. ความเป็นมาและวัตถุประสงค์	2
3. สาระสำคัญของกฎหมาย	3
4. ขั้นตอนการปฏิบัติตามกฎหมาย	6
5. ประโยชน์ที่ได้รับ	9
6. คำอธิบายรายมาตรา	10

ภาคผนวก

1. ร่างพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจฯ
2. รายชื่อรัฐวิสาหกิจแยกประเภทตามการจัดตั้ง
3. สรุปความเป็นมาของกฎหมาย
4. ตัวอย่างการแปลงองค์การรัฐวิสาหกิจเป็นบริษัท จำกัด ในต่างประเทศ :
กรณีประเทศนิวซีแลนด์

1. บทนำ

ร่างพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจฯ ถึงแม้จะถูกจัดอยู่ในกฎหมายฟื้นฟูเศรษฐกิจฉบับหนึ่งในจำนวน 11 ฉบับก็ตาม แต่โดยข้อเท็จจริงแล้ว ร่างพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจฯ เป็นเพียงกฎหมายที่เป็นเครื่องมือช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่รัฐวิสาหกิจที่ยังไม่มีสถานะเป็นบริษัท ให้แปลงเป็นบริษัท (Corporatisation) ได้ โดยรวดเร็ว และเป็นไปตามขั้นตอนที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

กฎหมายฉบับนี้มีได้มีเนื้อหาสาระที่ก้าวล่วงไปถึงการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ (Privatisation) แต่อย่างไรก็ตาม ถึงแม้รัฐวิสาหกิจจะแปลงเป็นบริษัทแล้ว บริษัทนั้นก็ยังคงมีสถานะเป็นรัฐวิสาหกิจอยู่เช่นเดิม สำหรับการแปรรูปรัฐวิสาหกิจโดยการจำหน่ายหุ้นให้กับเอกชนรวมทั้งประชาชนทั่วไปและพนักงานนั้น เป็นขั้นตอนต่อไปที่อยู่นอกเหนือจากขั้นตอนต่าง ๆ ที่ร่างพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจฯ กำหนดไว้

นโยบายการแปรรูปรัฐวิสาหกิจนั้นจะพิจารณาโดยคณะกรรมการกำกับนโยบายด้านรัฐวิสาหกิจ (กนร.) ซึ่งขณะนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายศุภชัย พานิชภักดิ์) เป็นประธานและการนำนโยบายการแปรรูปรัฐวิสาหกิจไปสู่การปฏิบัตินั้น จะต้องพิจารณาถึงความพร้อมและเหมาะสมโครงสร้างองค์กรและโครงสร้างตลาดสินค้าบริการของรัฐวิสาหกิจแต่ละแห่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รัฐวิสาหกิจประเภทสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ก่อนที่จะให้เอกชนมาร่วมกิจการ รัฐบาลมีนโยบายที่ชัดเจนกำหนดให้จะต้องจัดตั้งองค์กรกำกับดูแล ซึ่งมีหน้าที่สำคัญในการกำหนดราคา กำหนดคุณภาพและมาตรฐานขั้นต่ำของบริการ ให้มีความเป็นธรรมต่อผู้บริโภคและผู้ลงทุน และรวมถึงการคุ้มครองผู้บริโภคด้วย ทั้งนี้ เพื่อแยกอำนาจการกำกับดูแลออกจากอำนาจให้บริการของรัฐวิสาหกิจ

อย่างไรก็ดี ในร่างพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจฯ ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งซึ่งมีอำนาจในการวางหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเพื่อให้การดำเนินการของบริษัทมีคุณภาพ และอัตราค่าบริการหรือราคาที่เป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย ทั้งผู้ประกอบการ และผู้บริโภค ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวเปรียบได้กับองค์กรกำกับดูแลรายสาขา จัดตั้งภายใต้ร่างพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจฯ ก่อนจะเป็นองค์กรกำกับดูแลารซึ่งมีกฎหมายจัดตั้งต่อไป

2. ความเป็นมาและวัตถุประสงค์

ความเป็นมา

ร่างพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจฯ ได้เริ่มมีการพิจารณาเมื่อประมาณ 10 ปีที่แล้ว ทั้งนี้ เนื่องจากภาครัฐต้องการเพิ่มบทบาทภาคเอกชนในรัฐวิสาหกิจโดยการให้เอกชนเข้ามาร่วมถือหุ้นในกิจการบางส่วน หรือขายหุ้นแก่ประชาชนโดยผ่านตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อระดมทุนมาใช้ในกิจการของรัฐ โดยการให้บริการของรัฐวิสาหกิจนั้น ยังคงดำเนินการอยู่ต่อไปอย่างต่อเนื่อง และพนักงานก็ยังคงมีงานทำอยู่ต่อไป แต่ในขณะนั้นรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายเฉพาะ คือ พระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกา หรือตั้งขึ้นโดยมติคณะรัฐมนตรี ยังมีทุนเป็นก้อน ทำให้ไม่สามารถเพิ่มบทบาทภาคเอกชนโดยการให้เอกชนเข้ามาร่วมถือหุ้นได้ หากรัฐประสงค์จะเพิ่มบทบาทภาคเอกชนโดยวิธีดังกล่าว จะต้องแก้ไขกฎหมายจัดตั้งที่ละฉบับ ซึ่งต้องใช้เวลาพอสมควร คณะกรรมการรัฐวิสาหกิจแห่งชาติในขณะนั้นจึงได้มีดำริให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีการ่างกฎหมายกลางขึ้นมาฉบับหนึ่งเพื่อให้รัฐวิสาหกิจที่มีทุนเป็นก้อนสามารถแปลงเป็นหุ้นในรูปแบบบริษัทได้ และได้มีการนำเสนอรัฐบาลในขณะนั้น แต่เนื่องจากปัญหาการยอมรับเรื่องการแปรรูปรัฐวิสาหกิจและปัญหาความเข้าใจของพนักงานและประชาชน รัฐบาลจึงได้ขอถอนร่างกฎหมายดังกล่าวมาพิจารณาเพื่อความรอบคอบอีกครั้งหนึ่ง

ต่อมาเมื่อได้มีการประชาสัมพันธ์และทำความเข้าใจกับพนักงานรัฐวิสาหกิจและประชาชนเกี่ยวกับการแปรรูปรัฐวิสาหกิจมากยิ่งขึ้นพอสมควรในระดับหนึ่งแล้ว กระทรวงการคลังจึงได้ดำเนินการปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจฯ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับแนวนโยบายการให้เอกชนร่วมถือหุ้นในรัฐวิสาหกิจเรื่อยมาเป็นลำดับจนถึงฉบับปัจจุบัน (เอกสารแนบ) และได้นำเสนอคณะกรรมการกำกับนโยบายด้านรัฐวิสาหกิจ ซึ่งขณะนี้ร่างพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจฯ ได้ผ่านการพิจารณาของรัฐสภาเรียบร้อยแล้ว

เหตุผลความจำเป็น

(1) รัฐวิสาหกิจถือเป็นกิจการที่ราชการที่เอกชนที่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับการให้บริการพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า โทรศัพท์ น้ำประปา เป็นต้น แก่ประชาชน และถือเป็นภาคสำคัญอีกภาคหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญต่อการสนับสนุนฟื้นฟูเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศให้พ้นจากวิกฤติโดยเร็ว นอกจากนี้ การดำเนินการของรัฐวิสาหกิจโดยเฉพาะกิจการโทรคมนาคมและการขนส่งยังเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศ ดังนั้น รัฐวิสาหกิจจึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับนโยบายและโครงสร้างในการบริหารงานและการลงทุนให้ทันสมัยและมีศักยภาพในการแข่งขันด้วย

(2) อย่างไรก็ตาม โครงสร้างและการจัดตั้งรัฐวิสาหกิจในปัจจุบันที่กว่าร้อยละ 80 จัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายเฉพาะอยู่ในรูปองค์กรของรัฐ มิได้อยู่ในรูปบริษัท ทำให้การปรับโครงสร้างให้มีประสิทธิภาพทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปทำได้อย่างไม่คล่องตัว เพราะต้องเสนอขอแก้ไขกฎหมายจากรัฐสภา ซึ่งมีหลายขั้นตอนและใช้เวลานาน

แต่ขณะเดียวกันการลงทุนของรัฐวิสาหกิจโดยเฉพาะกิจการสาธารณูปโภค สาธารณูปการ จำเป็นต้องใช้เงินทุน เพื่อขยายงานสูงมาก ในขณะที่งบประมาณที่จะใช้ขยายงานถูกจำกัดทั้งด้านการลงทุนด้วยรายได้ของตนเอง การกู้เงินจากต่างประเทศ หรือการขอเงินงบประมาณอุดหนุนจากภาครัฐ

(3) จากความจำเป็นและข้อจำกัดดังกล่าว รัฐวิสาหกิจที่อยู่ในรูปองค์การของรัฐในปัจจุบัน จึงหาทางออกด้วยการจัดตั้งบริษัทลูกขึ้น แล้วโอนอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการผ่านบริษัทลูก ซึ่งทำให้บริษัทลูก เหล่านี้มีความคล่องตัวในการบริหารงานเช่นเดียวกับเอกชน รวมทั้งสามารถที่จะระดมทุนขยายงานด้วยตนเอง ไม่ต้องพึ่งภาครัฐ โดยการร่วมทุนกับภาคเอกชนหรือกระจายหุ้นผ่านตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตัวอย่าง คือ บริษัทจัดการทรัพยากรน้ำภาคตะวันออก จำกัด (มหาชน) (บริษัทลูกของการประปาส่วนภูมิภาค) บริษัท ปตท. ส.ผ. จำกัด (มหาชน) (บริษัทลูกของ ปตท.) สำหรับรัฐวิสาหกิจที่เป็นองค์การของรัฐบางแห่งต้องการ ดำเนินการเช่นนี้บ้างก็ไม่อาจดำเนินการได้ เพราะกฎหมายจัดตั้งมิได้เปิดโอกาสให้รัฐวิสาหกิจเหล่านั้นจัดตั้งบริษัท ลูกได้ ทำให้รัฐวิสาหกิจต้องเสนอขอแก้ไขกฎหมายจัดตั้งต่อรัฐสภาเป็นรายแห่งเพื่อขอเปลี่ยนเป็นบริษัทหรือตั้งบริษัท ลูกได้ ซึ่งต้องใช้เวลาในการเสนอกฎหมายนานทำให้กว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงก็ไม่ทันต่อสถานการณ์แล้ว

วัตถุประสงค์

ร่างพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเครื่องมือของรัฐเมื่อมีความจำเป็นต้อง เปลี่ยนสถานะของรัฐวิสาหกิจจากรูปแบบเดิมที่เป็นรัฐวิสาหกิจประเภทองค์การของรัฐตามที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้นให้เป็น รูปแบบบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด แต่ยังคงมีสถานะเป็นรัฐวิสาหกิจประเภทหนึ่ง (เช่นเดียวกับบริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) หรือบริษัท ขนส่ง จำกัด) โดยมีการเปลี่ยน “ทุน” จากรัฐวิสาหกิจเดิม เป็น “ทุนเรือนหุ้น” ของบริษัท ที่รัฐถือหุ้นทั้งหมด และยังคงให้อำนาจหน้าที่เช่นเดิม รวมทั้งให้พนักงานมีฐานะเป็นเช่นเดียวกับที่เคยเป็นพนักงาน รัฐวิสาหกิจเดิม ทั้งนี้ถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นในการปรับโครงสร้างองค์กรของรัฐวิสาหกิจ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการ ดำเนินกิจการ และเพื่อเปิดโอกาสให้การระดมทุนจากตลาดทุนกระทำได้โดยสะดวกภายหลังที่ได้มีการเตรียมการปรับ โครงสร้างการบริหารภายในรัฐวิสาหกิจความพร้อมของรัฐวิสาหกิจและโครงสร้างด้านการตลาดของกิจการรัฐวิสาหกิจ เพื่อให้รัฐวิสาหกิจมีประสิทธิภาพและมีขีดความสามารถในการแข่งขันกับภาคเอกชนเรียบร้อยแล้ว

3.สาระสำคัญของพระราชบัญญัติทุนของรัฐวิสาหกิจ

3.1 รัฐวิสาหกิจที่อยู่ในข่ายจะใช้พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ

รัฐวิสาหกิจที่อยู่ในข่ายสามารถใช้ร่างพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจฯ ได้ คือ รัฐวิสาหกิจประเภท องค์การของรัฐบาลหรือหน่วยงานธุรกิจที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ สำหรับรัฐวิสาหกิจที่มีสถานภาพเป็นบริษัทอยู่แล้ว ไม่ต้องใช้กฎหมายนี้ เพราะมีรูปแบบเป็นบริษัทอยู่แล้ว

“รัฐวิสาหกิจ” ตามคำจำกัดความที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณแยกได้ เป็น 2 ประเภท คือ

ประเภทองค์การของรัฐบาลหรือหน่วยงานธุรกิจที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ รัฐวิสาหกิจประเภทนี้ เป็นรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งโดยมีกฎหมายเฉพาะของรัฐวิสาหกิจแต่ละแห่งไม่ว่าจะเป็นพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา หรือพระราชกำหนดก็ตาม เช่น การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ ฯลฯ รวมทั้งรัฐวิสาหกิจ ที่จัดตั้งตามระเบียบซึ่งไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล เช่น โรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง โรงงานไฟ โรงงานสุรา กรมสรรพสามิต โรงพิมพ์ตำรวจ กรมตำรวจ สำนักงานธนาคุณเคราะห์ กรมประชาสัมพันธ์ ฯลฯ

ประเภทบริษัท ซึ่งจัดตั้งขึ้นภายใต้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือกฎหมายว่าด้วยบริษัท มหาชนจำกัด โดยรัฐหรือรัฐวิสาหกิจถือหุ้นมากกว่าร้อยละ 50 เช่น บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) บริษัทขนส่ง จำกัด บริษัท อู่กรุงเทพ จำกัด ฯลฯ

ร่างพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจฯ มิได้เป็นกฎหมายในลักษณะบังคับให้รัฐวิสาหกิจทุกแห่ง ต้องแปลงสภาพเป็นบริษัท แต่เป็นกฎหมายในลักษณะเครื่องมือที่นำมาใช้เมื่อรัฐวิสาหกิจใดที่อยู่ในประเภทองค์การของรัฐบาลหรือหน่วยงานธุรกิจที่รัฐบาลเป็นเจ้าของจะแปลงเป็นบริษัท ซึ่งเมื่อรัฐวิสาหกิจเหล่านั้นแปลงเป็นบริษัทแล้ว บริษัทดังกล่าวก็ยังคงมีสถานะเป็นรัฐวิสาหกิจอยู่เช่นเดิม เนื่องจากกระทรวงการคลังถือหุ้นทั้งหมด ทั้งนี้ เป็นไปตามที่ร่างพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจฯ ที่กำหนดไว้ในมาตรา 22 และบริษัทยังคงมีสถานะเป็นรัฐวิสาหกิจ อยู่ตราบใดที่รัฐยังคงถือหุ้นในบริษัทนั้นมากกว่าร้อยละ 50 แต่เมื่อรัฐจำหน่ายหุ้นในบริษัทจนถือหุ้นต่ำกว่าร้อยละ 50 แล้วบริษัทนั้นจึงจะกลายเป็นบริษัทของเอกชนเต็มรูปแบบ

3.2 ขอบเขตการแปลงเป็นบริษัท

ร่างพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจฯ ได้กำหนดขอบเขตการแปลงเป็นบริษัทไว้อย่างยืดหยุ่น ซึ่งสามารถนำไปปรับใช้ในทางปฏิบัติได้หลายวิธี โดยขึ้นอยู่กับความเหมาะสมสำหรับรัฐวิสาหกิจแต่ละแห่ง ดังนี้

- ทั้งหมดก็ได้
- (1) รัฐวิสาหกิจหนึ่งจะเปลี่ยนทุนเป็นหุ้นเรือนหุ้นและจัดตั้งเป็นบริษัทเพียงบริษัทเดียว
 - (2) รัฐวิสาหกิจหนึ่งจะเปลี่ยนทุนเป็นหุ้นและจัดตั้งเป็นบริษัทหลายบริษัทก็ได้ และจะกระทำในคราวเดียวกันหรือไม่ก็ได้
 - (3) รวมกิจการทั้งหมดหรือบางส่วนของหลายรัฐวิสาหกิจมาจัดตั้งเป็นบริษัทเดียวหรือหลายบริษัทก็ได้

3.3 การโอนสินทรัพย์และการกำหนดมูลค่าหุ้นและจำนวนหุ้น

ณ วันที่มีการจดทะเบียนบริษัท ให้บรรดากิจการ สิทธิ หนี้ ความรับผิดชอบ และสินทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจโอนไปเป็นของบริษัท โดยการโอนสินทรัพย์นั้น จะโอนไปตามราคาในบัญชี จึงไม่ต้องมีการประเมินราคาสินทรัพย์ใหม่ การประเมินราคาสินทรัพย์ใหม่จะกระทำต่อเมื่อมีการจำหน่ายหุ้นเดิมหรือหุ้นเพิ่มทุนออกไป

สำหรับการกำหนดจำนวนหุ้นและมูลค่าหุ้น สามารถกระทำได้โดยการนำทุนประเดิม ซึ่งอาจจะมีมาจากงบประมาณแผ่นดินมาจดทะเบียนเป็นทุนจดทะเบียน ในส่วนของรายการอื่น ๆ ที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้น เช่น ส่วนเกินทุนกำไรสะสม ก็ยังคงอยู่อย่างเดิมในบัญชีทุนของบุคคลของบริษัทนั้น

3.4 พนักงาน

ร่างพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจฯ กำหนดว่า ในวันจดทะเบียนบริษัท ให้พนักงานของบริษัทดังกล่าวที่เป็นรัฐวิสาหกิจได้รับเงินเดือน ค่าจ้าง และสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ไม่น้อยกว่าที่เคยได้รับอยู่เดิม และให้นับอายุงานต่อเนื่องโดยไม่มีการเลิกจ้าง โดยให้ถือว่าเวลาการทำงานของพนักงานในรัฐวิสาหกิจเดิมเป็นเวลาการทำงานในบริษัท

และโดยที่สถานภาพของบริษัทนั้น ยังคงมีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจเช่นเดิม พนักงานที่โอนมาเป็นพนักงานของบริษัทยังคงมีฐานะเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจภายใต้กฎหมายว่าด้วยพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์เหมือนเดิม

3.5 การค้ำประกันเงินกู้ และสิทธิการใช้ที่ราชพัสดุหรือที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน

ร่างพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจฯ กำหนดไว้ว่า ในวันจดทะเบียนบริษัท หนี้ของรัฐวิสาหกิจที่กระทรวงการคลังค้ำประกัน

อยู่แล้วก็ให้กระทรวงการคลังค้ำประกันต่อไป ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามภาระผูกพันในสัญญาที่มีอยู่เดิมอันจะทำให้กิจการดำเนินต่อไปได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้รัฐวิสาหกิจหลายแห่งก็ยืมเงินมาจากสถาบันการเงินต่างประเทศ ถ้ารัฐไม่ค้ำประกันต่อไปอาจทำให้เจ้าหน้าที่เรียกชำระหนี้คืนเงินกู้ทั้งหมดซึ่งเป็นจำนวนที่สูงมาก โดยรัฐไม่สามารถชำระคืน

เงินกู้ดังกล่าวทั้งหมดในคราวเดียวกันได้ ดังนั้น รัฐโดยกระทรวงการคลังจึงยังจำเป็นต้องค้ำประกันหนี้นั้นต่อไป
อย่างไรก็ดี กฎหมายได้บัญญัติให้ภาระการค้ำประกันนั้นอาจถูกเรียกเก็บค่าธรรมเนียมได้ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นการปฏิบัติตามหลักของธุรกิจทั่วไปมากยิ่งขึ้น

ส่วนสิทธิการใช้ที่ราชพัสดุหรือที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินที่รัฐวิสาหกิจเคยมีอยู่ให้บริษัท หนี้
สิทธิในการใช้หนี้นั้นต่อไป แต่ต้องจ่ายค่าตอบแทนเป็นรายได้แผ่นดินตามที่กระทรวงการคลัง กำหนดเพื่อให้การ
ดำเนินกิจการของบริษัทสอดคล้องกับความเป็นจริงมากขึ้นในแง่ของการสะท้อนถึงต้นทุนการดำเนินงาน

3.6 การโอนอำนาจ สิทธิ หรือประโยชน์ของรัฐวิสาหกิจไปยังบริษัท

ในกรณีที่ กฎหมายจัดตั้งของรัฐวิสาหกิจที่มีการเปลี่ยนทุนเป็นทุนเรือนหุ้นหรือกฎหมายอื่น
มีบทบัญญัติให้อำนาจรัฐวิสาหกิจดำเนินการใด ๆ ต่อบุคคล ทรัพย์สิน หรือสิทธิของบุคคล หรือมีบทบัญญัติให้
การดำเนินการของรัฐวิสาหกิจนั้น ได้รับยกเว้นไม่อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการใด หรือได้รับยกเว้นการปฏิบัติ
ตามกฎหมายในเรื่องใด หรือมีบทบัญญัติให้สิทธิพิเศษแก่รัฐวิสาหกิจนั้นเป็นกรณีเฉพาะ หรือมีบทบัญญัติคุ้มครอง
กิจการพนักงาน หรือลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ ให้ถือว่าบทบัญญัตินั้นยังคงมีผลใช้บังคับต่อไป อย่างไรก็ตาม อำนาจ
สิทธิ หรือประโยชน์ที่ว่านั้น อาจจำกัดหรืองดได้

การกำหนดให้บริษัท (ที่เป็นรัฐวิสาหกิจ) คงมีอำนาจ สิทธิ หรือประโยชน์ดังกล่าวข้างต้นให้
ดำเนินการโดยออกเป็นพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา 26 โดยถือหลักว่าบริษัทจะมีอำนาจสิทธิ หรือประโยชน์ เพียง
เท่าที่จำเป็นต่อการดำเนินงานที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม และอาจกำหนดให้อำนาจนั้นเป็นของคณะกรรมการ
คณะหนึ่งคณะใดก็ได้

คณะกรรมการดังกล่าว มีอำนาจวางหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการใช้อำนาจต่าง ๆ และ
วางหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเพื่อให้การดำเนินการของบริษัทมีคุณภาพและมีอัตราค่าบริการหรือราคาที่เป็นธรรม
แก่ทุกฝ่ายทั้งผู้ประกอบการและผู้บริโภค ซึ่งคณะกรรมการชุดนี้เปรียบเหมือนกับคณะกรรมการที่ทำหน้าที่
เป็นองค์กรผู้กำกับรายสาขาก่อนที่จะมีกฎหมายว่าด้วยการกำกับรายสาขาต่อไป

อำนาจ สิทธิ หรือประโยชน์ ตามพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา 26 สิ้นสุดลงเมื่อมีการตรา
กฎหมายว่าด้วยการดำเนินการ (องค์กรกำกับรายสาขา) หรือเมื่อบริษัทนั้นสิ้นสภาพการเป็นรัฐวิสาหกิจ

3.7 การยุบเลิกรัฐวิสาหกิจ

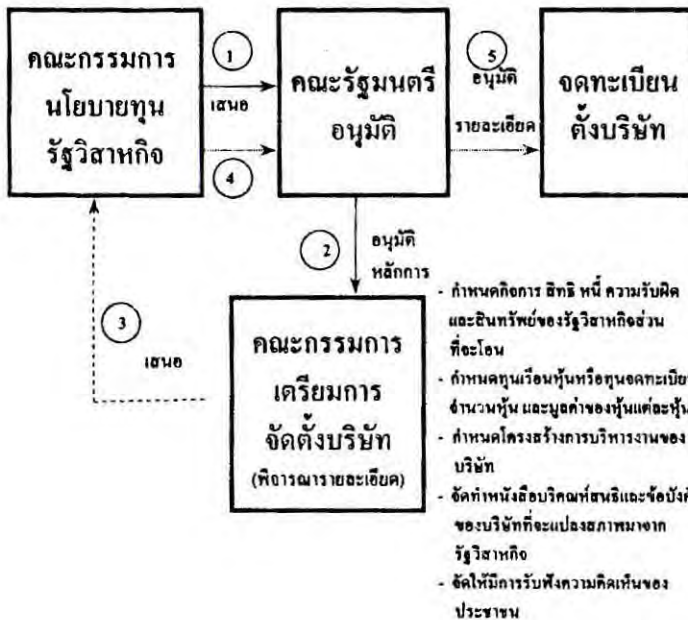
เมื่อได้เปลี่ยน “ทุน” ของรัฐวิสาหกิจใดเป็น “ทุนเรือนหุ้น” และจัดตั้งเป็นบริษัทหึ่งองค์กรแล้ว
กฎหมายนี้ได้กำหนดให้ยกเลิกกฎหมายจัดตั้งรัฐวิสาหกิจนั้นตามเงื่อนไขที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา 28
เพื่อลดภาระที่จะต้องตรากฎหมายยกเลิกกฎหมายจัดตั้งรัฐวิสาหกิจเป็นรายฉบับในภายหลัง แต่ในกรณีที่รัฐวิสาหกิจ

เดิมมีอำนาจ สิทธิหรือประโยชน์ ตามกฎหมายจัดตั้งรัฐวิสาหกิจอยู่อย่างใด และมีการออกพระราชกฤษฎีกากำหนด ให้บริษัทมีอำนาจสิทธิ หรือประโยชน์ดังกล่าวก็ให้ถือว่าบทบัญญัติของกฎหมายที่ยกเลิกนั้นยังคงใช้บังคับได้ต่อไป ตามระยะเวลาที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา 26 (ซึ่งเป็นพระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิ และ ประโยชน์ของบริษัทฯ (ที่เป็นรัฐวิสาหกิจ))

4. ขั้นตอนการปฏิบัติตามร่างพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ

รัฐวิสาหกิจใดที่มีความประสงค์จะเปลี่ยนหุ้นทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นหุ้นเรือนหุ้นในรูปแบบ บริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัด จะทำเรื่องเสนอต่อกระทรวงเจ้าสังกัดของรัฐวิสาหกิจให้ความเห็นชอบก่อน แล้วนำเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจและดำเนินการตามขั้นตอนของ ร่างพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจฯ

สรุปขั้นตอนการแปลงสภาพ รัฐวิสาหกิจเป็นบริษัท

(1) คณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ ในหลักการและแนวทางให้ดำเนินการนำหุ้นบางส่วนหรือทั้งหมดมาแปลงเป็นหุ้นเรือนหุ้นในรูปแบบของบริษัทจำกัดหรือ บริษัทมหาชนจำกัด

(2) เมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติหลักการตามข้อ (1) แล้ว คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัท (ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงตามรัฐวิสาหกิจแต่ละแห่ง) จะพิจารณารายละเอียดในการแปลงทุนเป็นหุ้นเรือนหุ้นให้เหมาะสมกับรัฐวิสาหกิจแต่ละแห่ง เช่น

- กำหนดกิจการ สิทธิ หนี้ ความรับผิดชอบ และสินทรัพย์ส่วนที่จะโอนไปให้แก่บริษัทที่จะจัดตั้งขึ้น
- กำหนดหุ้นเรือนหุ้นหรือทุนจดทะเบียนสำหรับการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัท จำนวนหุ้น และมูลค่าของหุ้นแต่ละหุ้น ตลอดจนรายการต่าง ๆ ที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้น
- กำหนดพนักงานที่จะให้เป็นลูกจ้างของบริษัท
- จัดทำหนังสือบริคณห์สนธิและข้อบังคับของบริษัท
- จัดทำร่างพระราชกฤษฎีกาเกี่ยวกับการกำหนด จำกัด หรือลดอำนาจ สิทธิ หรือประโยชน์ต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายจัดตั้ง หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับรัฐวิสาหกิจนั้น ๆ
- จัดทำร่างพระราชกฤษฎีกาเพื่อกำหนดเงื่อนไขเวลาขุบเลิกรัฐวิสาหกิจในกรณีที่มีการโอนกิจการไปทั้งหมด
- จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

(3) เมื่อคณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัท พิจารณารายละเอียดต่าง ๆ แล้ว ก็นำเสนอคณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจเพื่อพิจารณาต่อไป

(4) คณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจพิจารณารายละเอียดในการจัดตั้งบริษัทตามข้อ 2 และเสนอคณะรัฐมนตรี

(5) เมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติรายละเอียดในการเปลี่ยนทุนขององค์การใดเป็นหุ้นเรือนหุ้นแล้ว ก็ให้นายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือนายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัดแล้วแต่กรณี จดทะเบียนบริษัทตามกฎหมายนั้น โดยในขั้นแรกให้กระทรวงการคลังเป็นผู้ถือหุ้นแทนรัฐบาลทั้งหมด ซึ่งบริษัทดังกล่าวยังคงมีสถานภาพเป็นรัฐวิสาหกิจอยู่

5. ประโยชน์ที่ได้รับ

(1) ทำให้องค์การที่มีทุนเป็นก้อนแปลงเป็นทุนเรือนหุ้นในรูปแบบบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด ไม่ต้องดำเนินการจัดตั้งบริษัทตามขั้นตอนปกติ (ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด) ดังนั้น การแปลงเป็นบริษัททำได้รวดเร็วยิ่งขึ้น และเมื่อมีการจัดตั้งบริษัทแล้วก็มีต้องออกกฎหมายยกเลิกกฎหมายจัดตั้งของรัฐวิสาหกิจแต่ละฉบับ แต่ได้กำหนดให้พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจฯ เป็นกฎหมายที่มีผลให้ยกเลิกกฎหมายจัดตั้งด้วย

(2) เมื่อแปลงองค์การเป็นบริษัทแล้ว บริษัทนั้น ๆ สามารถระดมทุนจากตลาดทุนมาใช้ในการขยายงานของรัฐวิสาหกิจได้โดยไม่เป็นภาระต่อรัฐบาล

(3) การแปลงเป็นบริษัททำให้การบริหารงานมีความคล่องตัวขึ้น และการกำกับดูแลการบริหารงานของบริษัทเป็นไปด้วยความโปร่งใสยิ่งขึ้น

(4) พนักงานและลูกจ้างรัฐวิสาหกิจยังได้หลักประกันการทำงานโดยเฉพาะด้านค่าตอบแทนต่าง ๆ ที่จะได้ไม่น้อยไปกว่าเดิม และสามารถนับอายุการทำงานต่อเนื่องได้โดยไม่ถือว่าเป็นการเลิกจ้าง

คำอธิบาย
ร่างพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ

พ.ศ.

.....
.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยทุนรัฐวิสาหกิจ

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล
ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๕ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

คำอธิบาย เป็นคำปรารภที่กล่าวไว้เพื่อแสดงถึงบทบัญญัติของพระราชบัญญัติทุน
รัฐวิสาหกิจบางมาตราจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลไว้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ เรียกว่า "พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ."

คำอธิบาย กำหนดชื่อกฎหมายฉบับนี้ว่า " พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ."
ทั้งนี้เนื่องจาก เป็นกฎหมายเพื่อแปลง "ทุน" ของรัฐวิสาหกิจประเภทองค์การของ
รัฐบาลและหน่วยงานธุรกิจที่รัฐบาลเป็นเจ้าของให้เป็น "ทุนเรือนหุ้น" ของ
รัฐวิสาหกิจในรูปแบบบริษัท ดังนั้นชื่อของกฎหมายจึงสอดคล้องกับเจตนารมณ์
และสาระสำคัญของกฎหมาย

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

คำอธิบาย กำหนดวันที่กฎหมายฉบับนี้มีผลใช้บังคับ

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

"รัฐวิสาหกิจ" หมายความว่า รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณที่ไม่ใช่บริษัท จำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด

"บริษัท" หมายความว่า บริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด

"พนักงาน" หมายความว่า พนักงานและลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ และให้หมายความรวมถึง ผู้ว่าราชการ ผู้อำนวยการ ผู้จัดการ เลขานุการ และบุคคลซึ่งดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกันกับ ตำแหน่งดังกล่าวด้วย

คำอธิบาย กำหนดคำจำกัดความที่ใช้ในกฎหมายนี้คือ

1. "รัฐวิสาหกิจ" ตามกฎหมายนี้หมายถึง องค์การของรัฐบาลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายเฉพาะ คือพระราชบัญญัติ ประกาศคณะปฏิวัติ พระราชกำหนด หรือพระราชกฤษฎีกา เช่น การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย และหน่วยงานธุรกิจที่รัฐบาลเป็นเจ้าของซึ่งอาจไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคลเนื่องจากอาจถูกจัดตั้งโดยมติคณะรัฐมนตรี เช่น โรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง โรงงานไฟ องค์การสุรา กรมสรรพสามิต โรงพิมพ์ตำรวจ กรมตำรวจ สำนักงานธนาคุณเคราะห์ กรมประชาสงเคราะห์ เนื่องจากกฎหมายนี้มีวัตถุประสงค์ในการแปลงเป็นบริษัทเท่านั้น ความหมายของรัฐวิสาหกิจจึงไม่รวมถึงรัฐวิสาหกิจที่อยู่ในรูปบริษัท ซึ่งรัฐถือหุ้นมากกว่าร้อยละ 50 อยู่แล้ว เช่น บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) บริษัทขนส่ง จำกัด บริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด บริษัทอู่กรุงเทพ จำกัด ฯลฯ
2. "บริษัท" เนื่องจากกฎหมายนี้เปิดโอกาสให้แปลงเป็นบริษัทมหาชนจำกัด หรือบริษัทจำกัด ทั้งนี้ ตามความเหมาะสมของรัฐวิสาหกิจแต่ละแห่ง ดังนั้นจึงกำหนดความหมายรวมถึงบริษัททั้ง 2 ประเภทดังกล่าว
3. "พนักงาน" หมายถึง พนักงาน ลูกจ้างประจำ และลูกจ้างชั่วคราวของรัฐวิสาหกิจ ตลอดจนถึงผู้บริหารสูงสุดขององค์การ

มาตรา ๔ ในกรณีที่รัฐบาลมีนโยบายที่จะนำทุนบางส่วนหรือทั้งหมดของรัฐวิสาหกิจใดมาเปลี่ยนสภาพเป็นหุ้นในรูปแบบของบริษัทให้กระทำได้ตามพระราชบัญญัตินี้

คำอธิบาย บทบัญญัตินี้มีให้มีสภาพบังคับให้ทุกรัฐวิสาหกิจต้องแปลงเป็นบริษัท เมื่อพ.ร.บ. นี้มีผลใช้บังคับ แต่มีเจตนารมณ์ให้รัฐวิสาหกิจใดที่มีความประสงค์จะเปลี่ยนรูปแบบจากรัฐวิสาหกิจที่เป็นองค์การของรัฐบาลไปเป็นบริษัทมหาชนจำกัดหรือบริษัทจำกัดไม่ต้องดำเนินการตามขั้นตอนปกติ แต่ให้ดำเนินการจดทะเบียนเป็นบริษัทได้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในกฎหมายนี้

มาตรา ๕ ให้มีคณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจ ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกินสิบห้าคน ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกินหกคนเป็นกรรมการ ให้ปลัดกระทรวงการคลังเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ผู้แทนกระทรวงการคลังเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

คำอธิบาย กำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจเนื่องจากคณะกรรมการชุดนี้เป็นคณะกรรมการพิจารณานโยบาย องค์ประกอบของคณะกรรมการจึงประกอบไปด้วย นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีจำนวนไม่เกิน 15 คน นอกจากนั้นจะเป็นข้าราชการประจำซึ่งมีตำแหน่งที่สำคัญทางด้านการเงิน กฎหมายและนโยบายภาพรวมของประเทศและผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความเป็นกลาง และเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ คณะกรรมการชุดนี้มีจำนวนรวมทั้งหมดไม่เกิน 26 คน คณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจนี้เป็นคณะกรรมการที่พิจารณา รัฐวิสาหกิจทุกแห่งที่จะเปลี่ยนทุนเป็นหุ้น

มาตรา ๖ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๕ มีวาระดำรงตำแหน่งคราวละสองปี กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามวาระ แต่ยังมีได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒินั้นปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่

คำอธิบาย กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา 5 ไว้ที่ 2 ปี เพื่อกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะได้ทำหน้าที่อย่างต่อเนื่อง แต่ในขณะเดียวกันหาก คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิท่านนั้นไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ กฎหมายก็เปิดโอกาสให้เปลี่ยนแปลงได้เมื่อครบวาระการดำรงตำแหน่ง

มาตรา ๗ การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๕ ให้แต่งตั้งโดยระบุดังบุคคล

คำอธิบาย กำหนดเพื่อให้ชัดเจนว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้แต่งตั้งโดยระบุดังบุคคลเท่านั้น ไม่สามารถแต่งตั้งโดยวิธีอื่นได้ โดยสามารถเลือกบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มาร่วมเป็นกรรมการได้โดยตรง

มาตรา ๘ นอกจากพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๕ พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๔) คณะรัฐมนตรีให้ออก
- (๕) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘

คำอธิบาย กำหนดการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

มาตรา ๙ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๕ ต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๒) ได้รับหรือเคยได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๓) เป็นข้าราชการการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ที่ปรึกษาพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง
- (๔) เป็นหรือภายในระยะเวลาสามปีก่อนวันได้รับแต่งตั้งเคยเป็นกรรมการหรือผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจในการจัดการหรือมีส่วนได้เสียในนิติบุคคลซึ่งเป็นผู้รับสัมปทาน ผู้ร่วมทุน หรือมีประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของรัฐวิสาหกิจที่จะเปลี่ยนทุนเป็นหุ้น

คำอธิบาย กำหนดลักษณะต้องห้ามของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิไว้ 4 ประการที่ทำให้ไม่สามารถดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจได้ หรือหากดำรงตำแหน่งแล้วต่อมาภายหลังมีลักษณะต้องห้ามดังกล่าว กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิท่านนี้ต้องพ้นจากตำแหน่งไป

ลักษณะต้องห้ามของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่สำคัญ 2 ประการคือ

- (1) มาตรา 9(3) กำหนดเพื่อให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีความเป็นกลางและมีอิสระในการพิจารณา
- (2) มาตรา 9(4) กำหนดให้ภายในระยะเวลา 3 ปี ก่อนวันได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มิให้ผู้ที่เป็นหรือเคยเป็นกรรมการหรือผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจจัดการหรือผู้ที่มีส่วนได้เสียในทางใดทางหนึ่งของธุรกิจเอกชนที่เป็นผู้รับสัมปทานหรือผู้ร่วมทุนหรือผู้มีประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการรัฐวิสาหกิจที่จะเปลี่ยนทุนเป็นหุ้นเข้ามาเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งนี้เพื่อต้องการให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีความเป็นกลางจริงๆ

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ คณะรัฐมนตรีอาจแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนได้ และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับแต่งตั้งไว้แล้ว

คำอธิบาย กำหนดเรื่องการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิคนใหม่รับวาระต่อจากกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิคนเดิม นอกจากนี้ยังมีกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิไม่ได้ถูกแต่งตั้งในคราวเดียวกัน กฎหมายก็กำหนดให้ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ถูกแต่งตั้งใหม่มีวาระที่เหลือเท่ากับผู้ที่ได้รับแต่งตั้งไว้แล้ว

มาตรา ๑๑ กรรมการตามมาตรา ๕ ที่ไม่ใช่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ถ้าเป็นหรือภายในระยะเวลาสามปีก่อนวันที่ได้รับแต่งตั้งเคยเป็นผู้ถือหุ้นหรือกรรมการหรือผู้มีอำนาจในการจัดการ หรือที่ปรึกษาการเงินที่ปรึกษาการจัดการจำหน่ายหุ้น หรือผู้ทำหน้าที่จัดจำหน่ายหุ้น หรือมีส่วนได้เสียในนิติบุคคลซึ่งเป็นผู้รับสัมปทาน ผู้ร่วมทุน หรือมีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของรัฐวิสาหกิจที่จะเปลี่ยนทุนเป็นหุ้นของบริษัท ให้แจ้งกรณีดังกล่าวต่อคณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจเป็นหนังสือภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ตนเข้าปฏิบัติหน้าที่หรือนับแต่วันที่มิกรณีดังกล่าวเกิดขึ้น

คำอธิบาย กำหนดไว้สำหรับกรรมการในคณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจ ที่เป็นนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีและข้าราชการประจำ หากภายใน 3 ปีก่อนวันที่ได้รับแต่งตั้งหรือระหว่างที่ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการแล้วเข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะต่างๆตามที่พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจกับรัฐวิสาหกิจที่จะเปลี่ยนทุนเป็นหุ้นของบริษัท จะต้องแจ้งการมีส่วนได้เสียนั้นต่อคณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจ การกำหนดเช่นนี้เนื่องจากนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี และข้าราชการประจำไม่สามารถเลือกที่จะไม่ปฏิบัติได้เพราะอยู่ในความรับผิดชอบของผู้ดำรงตำแหน่งนั้นๆ และบางกรณีเกิดขึ้นเนื่องจากภาครัฐได้สั่งการให้เข้าไปมีส่วนได้เสียมิได้เกิดขึ้นเพราะตนเอง ดังนั้นจึงกำหนดให้เป็นกรรมการได้แต่ต้องแจ้งให้ทราบเพื่อกรรมการทุกท่านจะได้รับทราบถึงการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับกรรมการเหล่านั้น ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการพิจารณา

มาตรา ๑๒ ภายในระยะเวลาสามปีนับแต่พ้นจากตำแหน่ง กรรมการตามมาตรา ๕ จะเป็นผู้ถือหุ้นหรือเป็นกรรมการ ผู้มีอำนาจในการจัดการ ที่ปรึกษาการเงิน หรือที่ปรึกษาการจัดการจำหน่ายหุ้นหรือผู้ทำหน้าที่จัดจำหน่ายหุ้น หรือได้รับเงินหรือประโยชน์ใดๆเป็นพิเศษนอกเหนือจากธุรกิจหรือการงานตามปกติของนิติบุคคลซึ่งเป็นผู้รับสัมปทาน ผู้ร่วมทุน หรือบริษัทที่จัดตั้งขึ้นโดยการเปลี่ยนทุนของรัฐวิสาหกิจเป็นหุ้นของบริษัทนั้นมิได้ เว้นแต่เป็นกรณีของข้าราชการประจำที่ได้รับมอบหมายจากทางราชการหรือรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง

คำอธิบาย กำหนดไว้เพื่อเป็นมาตรการป้องกันการใช้ข้อมูลที่กรรมการทุกคนได้รับในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งอาจนำไปใช้เป็นประโยชน์ไม่ว่าในฐานใดๆ ตามที่กฎหมายกำหนดภายหลังจากการดำรงตำแหน่ง ดังนั้นจึงมีการบัญญัติให้ภายในระยะเวลา 3 ปีหลังจากที่กรรมการทุกคนพ้นจากตำแหน่งจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับนิติบุคคลที่รับสัมปทานเพื่อร่วมทุน หรือกับบริษัทที่จัดตั้งขึ้นไม่ได้ ยกเว้นกรณีสำหรับข้าราชการประจำที่ได้รับมอบหมายจากทางราชการหรือรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องนี้ เนื่องจากข้าราชการประจำอาจได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการในบริษัทซึ่งเป็นไปตามตำแหน่งหน้าที่ของข้าราชการประจำผู้นั้น โดยไม่สามารถที่จะเลือกหรือหลีกเลี่ยงได้

มาตรา ๑๓ ให้คณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติในหลักการและแนวทางให้ดำเนินการนำทุนบางส่วนหรือทั้งหมดของรัฐวิสาหกิจมาเปลี่ยนสภาพเป็นหุ้นในรูปแบบของบริษัท
- (๒) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับการเปลี่ยนทุนเป็นหุ้นและการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทตามที่คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัทเสนอตามมาตรา ๒๑
- (๓) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการกำหนดรัฐมนตรีที่จะกำกับดูแลในด้านนโยบายของบริษัทที่จะจดทะเบียนจัดตั้งตาม (๒)
- (๔) เสนอแนะเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๒๖
- (๕) กำกับดูแลให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามพระราชบัญญัตินี้
- (๖) ปฏิบัติการอื่นตามพระราชบัญญัตินี้
- (๗) พิจารณาเรื่องอื่น ๆ ตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

คำอธิบาย

กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจ ได้แก่

- (1) เสนอความเห็นชอบการแปลงทุนบางส่วนหรือทั้งหมดมาเป็นทุนเรือนหุ้น และให้ความเห็นชอบการจัดตั้งบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด ตามที่คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัทเสนอ
- (2) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับการเปลี่ยนทุนเป็นหุ้น และการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัท
- (3) กำหนดรัฐมนตรีที่จะกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจที่แปลงทุนบางส่วนหรือทั้งหมดมาเป็นทุนเรือนหุ้น
- (4) เนื่องจากมาตรา 26 กำหนดในเรื่องของอำนาจ สิทธิ หรือประโยชน์ ที่รัฐวิสาหกิจได้รับตามกฎหมายจัดตั้งหรือตามกฎหมายอื่น ซึ่งการกำหนดให้รัฐวิสาหกิจที่แปลงมาจะคงมีอำนาจ สิทธิ หรือประโยชน์อะไรบ้าง ให้กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ซึ่งได้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาในรายละเอียดของการจัดตั้งบริษัทแล้วตามมาตรา 13 (2) แล้ว
แต่เมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไป คณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจมีอำนาจเสนอแนะการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ซึ่งตามมาตรา 26 วรรค 2 กำหนดว่า คณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจต้องเสนอแนะให้ทบวงแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกาให้สอดคล้องกับสถานการณ์เปลี่ยนแปลงของธุรกิจประเภทนั้นอยู่เสนอ
- (5) กำหนดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ในเรื่องต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 19
- (6) ปฏิบัติการอื่นตามพระราชบัญญัตินี้ เช่น การจัดทำระเบียบว่าด้วยการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน
- (7) พิจารณาเรื่องอื่น ๆ ตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๑๔ การประชุมคณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

มติที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ในการประชุม ถ้ามีการพิจารณาเรื่องที่กรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสีย กรรมการผู้นั้นไม่มีสิทธิเข้าประชุมในเรื่องนั้น แต่ถ้าที่ประชุมขอให้ผู้นั้นชี้แจงข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็น ก็ให้ผู้นั้นเข้าประชุมได้เพื่อการนั้นเท่านั้น ในระหว่างที่กรรมการผู้นั้นต้องออกจากที่ประชุมให้ถือว่า คณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจประกอบด้วยกรรมการทุกคนที่ไม่ใช่ผู้ที่ต้องออกจากที่ประชุม

คำอธิบาย กำหนดเรื่องที่ว่าด้วยจำนวนองค์ประชุม ซึ่งกำหนดไว้ที่กึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด ทั้งนี้จำนวนกรรมการทั้งหมดจะเป็นเท่าใดขึ้นอยู่กับกรรมการที่เป็นรัฐมนตรีและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะได้รับการแต่งตั้งเป็นจำนวนเท่าใด นอกจากนี้มาตรา 14 ยังกำหนดเรื่องประธานในที่ประชุมและการลงมติไว้ด้วย และถ้าเรื่องที่ประชุมกันอยู่นั้นมีกรรมการคนใดมีส่วนได้เสีย กรรมการผู้นั้นก็ไม่มีสิทธิเข้าร่วมประชุมเฉพาะในเรื่องนั้น ในช่วงที่กรรมการผู้นั้นออกจากที่ประชุม จำนวนคณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจก็ลดลงไปด้วย ส่งผลถึงองค์ประชุมของคณะกรรมการฯ ก็เปลี่ยนแปลงไปตามจำนวนคณะกรรมการฯ ด้วย

มาตรา ๑๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจมีอำนาจเชิญผู้แทนจากหน่วยงานหรือบุคคลใดทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนมาให้ข้อเท็จจริงหรือแสดงความเห็นได้

คำอธิบาย กำหนดไว้เพื่อเปิดกว้างให้คณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจทำงานได้สะดวกยิ่งขึ้นและสามารถได้ข้อเท็จจริงจากแหล่งต่างๆ ได้ด้วย อันเป็นประโยชน์แก่การดำเนินการได้

มาตรา ๑๖ เมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติในหลักการให้เปลี่ยนทุนของรัฐวิสาหกิจใดเป็นหุ้นในรูปแบบของบริษัทแล้ว ให้มีคณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัท ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงหรือทบวงที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงหรือทบวงนั้น เป็นผู้กำกับดูแลรัฐวิสาหกิจที่จะเปลี่ยนทุนเป็นหุ้นเป็นประธานกรรมการ

ปลัดกระทรวงการคลัง ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ อธิบดีกรมทะเบียนการค้า ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจนั้น ผู้แทนพนักงานของรัฐวิสาหกิจนั้นหนึ่งคน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่เกินสามคน ซึ่งจะแต่งตั้งตามความเหมาะสมของการเปลี่ยนทุนของรัฐวิสาหกิจนั้น เป็นหุ้นเป็นกรรมการ และผู้แทนกระทรวงการคลังเป็นกรรมการและเลขานุการ

ให้ประธานกรรมการและกรรมการโดยตำแหน่งตามวรรคหนึ่งพิจารณาแต่งตั้งกรรมการซึ่งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนพนักงาน โดยกรรมการผู้ทรงคุณวุฒินั้นจะต้องแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความเชี่ยวชาญในด้านการเงินและการบัญชี และในกิจการหรือการดำเนินการของรัฐวิสาหกิจที่จะเปลี่ยนทุนเป็นหุ้นอย่างน้อยด้านละหนึ่งคน ส่วนผู้แทนพนักงานนั้นจะต้องแต่งตั้งจากนายกสมาคมพนักงานรัฐวิสาหกิจหรือพนักงานที่คณะกรรมการของรัฐวิสาหกิจนั้นเสนอในกรณีที่รัฐวิสาหกิจนั้นไม่มีสมาคมพนักงานรัฐวิสาหกิจ

ให้คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัทแต่งตั้งบุคคลใดเป็นผู้ช่วยเลขานุการตามที่เห็นสมควร

ผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจตามวรรคหนึ่ง หมายความว่า ผู้ว่าการ ผู้อำนวยการ หรือบุคคลซึ่งดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกันกับตำแหน่งดังกล่าว

คำอธิบาย กำหนดให้มีคณะกรรมการที่เรียกว่า "คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัท" ซึ่งคณะกรรมการชุดนี้จะเปลี่ยนแปลงไปตามรัฐวิสาหกิจแต่ละแห่ง ทั้งนี้เนื่องจาก ปลัดกระทรวงเจ้าสังกัด ผู้บริหารสูงสุดและผู้แทนพนักงานของรัฐวิสาหกิจแตกต่างกันไป คณะกรรมการตามมาตรานี้จะพิจารณารายละเอียดในการจัดตั้งบริษัทหลังจากที่คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติในหลักการแล้ว ตามมาตรา 13 (1) องค์ประกอบของคณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัทมีจำนวนกรรมการทั้งหมด 11 คน โดยมีผู้แทนจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารสูงสุด และผู้แทนพนักงานรัฐวิสาหกิจที่จะแปลงเป็นบริษัทเข้าร่วมพิจารณาด้วย สำหรับกรรมการผู้ทรงคุณวุฒินี้มีจำนวนไม่เกิน 3 คนซึ่งจะต้องมีความเชี่ยวชาญด้านการเงินและการบัญชี และด้านกิจการของรัฐวิสาหกิจนั้นด้วย

มาตรา ๑๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๑๖ พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๔) คณะกรรมการมีมติให้ออก

(๕) มีลักษณะต้องห้ามของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๕

คำอธิบาย กำหนดเรื่องการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัท

มาตรา ๑๘ ให้นำมาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ มาใช้บังคับแก่คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัทโดยอนุโลมแล้วแต่กรณี แต่ข้อห้ามมิให้เป็นผู้ถือหุ้นหรือเป็นกรรมการหรือผู้มีอำนาจในการจัดการในบริษัทที่จัดตั้งขึ้นโดยการเปลี่ยนทุนเป็นหุ้นของรัฐวิสาหกิจเป็นหุ้นของบริษัทตามมาตรา ๑๒ มิให้ใช้บังคับกับกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัทซึ่งเป็นผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจหรือผู้แทนพนักงานของรัฐวิสาหกิจ

คำอธิบาย เมื่อมีคณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัท จึงต้องมีการกำหนดเรื่องวาระการดำรงตำแหน่งตามมาตรา 6 หลักเกณฑ์การแต่งตั้งตามมาตรา 7 การพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระตามมาตรา 10 การให้กรรมการที่มีใช่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแจ้งถึงการเข้าไปมีส่วนได้เสียในนิติบุคคลที่เกี่ยวข้องกับบริษัทที่จะจัดตั้งขึ้น หรือในบริษัทที่จะจัดตั้งขึ้นตามมาตรา 11 มาตราการป้องกันการใช้ข้อมูลเพื่อเป็นประโยชน์ภายหลังการพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา 12 และการนับองค์ประชุมและการลงคะแนนเสียงตามมาตรา 14 สำหรับการยกเว้นผู้บริหารสูงสุดและพนักงานของรัฐวิสาหกิจที่เป็นกรรมการในคณะกรรมการจัดตั้งบริษัทสามารถเข้าไปเป็นผู้ถือหุ้นหรือเป็นกรรมการหรือผู้บริหารในบริษัทที่จัดตั้งขึ้นได้ เนื่องจากในทางปฏิบัติผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจก็ควรไปเป็นผู้บริหารของบริษัทนั้นต่อไป และหากภายหลัง 3 ปีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง บริษัทได้มีการจำหน่ายหุ้นให้พนักงาน บุคคลดังกล่าวก็สามารถเป็นเจ้าของหุ้นได้เช่นกัน

มาตรา ๑๙ ให้คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัทมีหน้าที่เสนอแนะรายละเอียดเกี่ยวกับบริษัทที่จะจัดตั้งขึ้นโดยการเปลี่ยนทุนของรัฐวิสาหกิจเป็นหุ้นของบริษัทนั้น ตามหลักการและแนวทางที่คณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติตามมาตรา ๑๓ (๑) ทั้งนี้ โดยให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดกิจการ สิทธิ หนี้ ความรับผิดชอบ และสินทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจส่วนที่จะโอนให้แก่บริษัทที่จะจัดตั้งขึ้น และส่วนที่จะให้ตกเป็นของกระทรวงการคลัง

(๒) กำหนดพนักงานที่จะให้เป็นลูกจ้างของบริษัท

(๓) กำหนดทุนเรือนหุ้นหรือทุนจดทะเบียนสำหรับการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัท จำนวนหุ้น และมูลค่าของหุ้นแต่ละหุ้น ตลอดจนรายการต่าง ๆ ที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้น

(๔) กำหนดชื่อของบริษัท

(๕) กำหนดโครงสร้างการบริหารงานบริษัท รายชื่อกรรมการบริษัท และผู้สอบบัญชีในวาระเริ่มแรก

(๖) จัดทำหนังสือบริคณห์สนธิและข้อบังคับของบริษัท

(๗) จัดทำร่างพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๒๖

(๘) จัดทำร่างพระราชกฤษฎีกาเพื่อกำหนดเงื่อนไขเวลาขุบเลิกรัฐวิสาหกิจในกรณีมีการโอนกิจการของรัฐวิสาหกิจไปทั้งหมด

(๙) จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งอย่างน้อยต้องมีการรับฟังความคิดเห็นในเรื่องตาม

(๑) (๒) (๗) และ (๘)

(๑๐) พิจารณาเรื่องอื่น ๆ ตามที่คณะรัฐมนตรีหรือคณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจมอบหมาย รัฐวิสาหกิจหนึ่งจะเปลี่ยนทุนเป็นหุ้นและจัดตั้งเป็นบริษัทเดียวหรือหลายบริษัทก็ได้ และในกรณีที่จะมีการเปลี่ยนทุนเป็นหุ้นของหลายบริษัทนั้น จะกระทำในคราวเดียวกันหรือไม่ก็ได้ หรือรวมกิจการทั้งหมดหรือบางส่วนของหลายรัฐวิสาหกิจมาจัดตั้งเป็นบริษัทเดียวหรือหลายบริษัทก็ได้

ข้อมูลข่าวสารที่คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัทจัดทำขึ้นให้เปิดเผยต่อสาธารณชน เว้นแต่กรณีที่อยู่ในระหว่างดำเนินการและอาจทำให้รัฐเสียประโยชน์

คำอธิบาย กำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัทซึ่งเกี่ยวกับรายละเอียดของการเปลี่ยนทุนเป็นหุ้นเช่น

(1) การกำหนดกิจการ สิทธิ หนี้ ความรับผิดชอบ และสินทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจว่าส่วนใดควรไปอยู่กับบริษัท และส่วนที่ตกเป็นของกระทรวงการคลัง สำหรับส่วนที่ตกเป็นของกระทรวงการคลังได้บัญญัติไว้สำหรับกรณีการที่รัฐวิสาหกิจได้เวนคืนที่ดินจากประชาชนมาเพื่อการต่าง ๆ เมื่อแปลงเป็นบริษัทแล้ว ที่ดินนั้นอาจจะพิจารณาให้ตกเป็นที่ราชพัสดุได้เพื่อกำหนดให้ที่ดินดังกล่าวใช้เพื่อการนี้เท่านั้น

(2) กำหนดพนักงานที่จะไปอยู่กับบริษัทที่จัดตั้งขึ้น

เหตุที่ต้องมีการกำหนด (1) และ (2) เนื่องจากกฎหมายนี้รัฐวิสาหกิจหนึ่งอาจแยกเป็นหลายบริษัทก็ได้ หรือแยกออกมาตั้งเป็นบริษัทเฉพาะกิจกรรมก็ได้ โดยไม่จำเป็นต้องไปจัดตั้งเป็นบริษัททั้งหมดในคราวเดียว ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องแยกกิจการ สิทธิ หนี้ ความรับผิดชอบ และสินทรัพย์ รวมทั้งพนักงานส่วนที่จะโอนไปยังบริษัทนั้นๆ สำหรับรัฐวิสาหกิจใดที่จะแปลงเป็นบริษัททั้งหมดบริษัทเดียวก็ให้อินกิจการ สิทธิ หนี้ ความรับผิดชอบ รวมทั้งพนักงานไปยังบริษัททั้งหมดในคราวเดียวกัน ซึ่งจะเห็นได้ว่าเจตนารมณ์ของกฎหมายนี้มิได้มีการปลดพนักงานออกแต่อย่างใดนอกจากนี้หน้าที่ของคณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัทก็จะเป็นการดำเนินการในส่วนของการจัดตั้งบริษัททั่วไป เช่น การกำหนดโครงสร้างการบริหาร การจัดทำหนังสือบริคณห์สนธิและข้อบังคับของบริษัท และกฎหมายฉบับนี้ได้คำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อประชาชน จึงบัญญัติให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในเรื่องต่างๆที่สำคัญ เช่น การกำหนดส่วนที่โอนไปเป็นของบริษัท การกำหนดพนักงาน เป็นต้น รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่มีข้อยุติและไม่ทำให้รัฐเสียประโยชน์ต่อสาธารณชน

มาตรา ๒๐ คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัทจะแต่งตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่งหรือหลายคณะ เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดแทนก็ได้

คณะกรรมการต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดไว้สำหรับกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๕ และให้นำมาตรา ๑๔ มาใช้บังคับแก่คณะกรรมการโดยอนุโลม

คำอธิบาย เป็นการให้อำนาจแก่คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัท แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อให้ทำหน้าที่ใดๆก็ได้ เนื่องจากหน้าที่ของคณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัทมีอยู่มาก บางกิจกรรมต้องอาศัยคณะกรรมการซึ่งมีความคล่องตัวกว่า หรือบางกิจกรรมต้องทำควบคู่กันไป จึงต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัท

มาตรา ๒๑ ให้คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัทรายงานรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดตั้งบริษัทตามมาตรา ๑๙ ต่อคณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจเพื่อพิจารณา

คณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจอาจแก้ไขเพิ่มเติมข้อเสนอของคณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัทได้ตามที่เห็นสมควร แล้วเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติให้เปลี่ยนทุนของรัฐวิสาหกิจนั้นเป็นหุ้น และจัดตั้งบริษัทต่อไป

คำอธิบาย เมื่อคณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งจัดทำรายละเอียดตามมาตรา 19 แล้วก็เสนอให้คณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจพิจารณาแก้ไข เพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบต่อไป

มาตรา ๒๒ เมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติให้เปลี่ยนทุนของรัฐวิสาหกิจใดเป็นหุ้นและจัดตั้งบริษัทแล้ว ให้นายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือนายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด แล้วแต่กรณี จดทะเบียนบริษัทนั้น ตามรายละเอียดที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติ

การจดทะเบียนตามวรรคหนึ่งให้ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมใด ๆ อันเกี่ยวแก่การนั้น

ให้หุ้นของบริษัทที่จดทะเบียนตามวรรคหนึ่ง เป็นหุ้นที่มีการชำระค่าหุ้นเต็มมูลค่าแล้ว และให้กระทรวงการคลังถือหุ้นดังกล่าวไว้ทั้งหมด

การจดทะเบียนตามวรรคหนึ่งมิให้นำบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพและการจัดตั้งบริษัทมาใช้บังคับ

เมื่อมีการจดทะเบียนบริษัทตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้การดำเนินกิจการของบริษัทเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด แล้วแต่กรณี เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ และให้รายการต่าง ๆ เกี่ยวกับบริษัทที่ได้จดทะเบียนไว้มีผลบังคับใช้ได้ต่อไป จนกว่าจะมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

คำอธิบาย เมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติแล้ว ก็ให้นำกิจการของรัฐวิสาหกิจบางส่วนหรือทั้งหมด แล้วแต่กรณีนั้น ไปจดทะเบียนเป็นบริษัทตามรายละเอียดที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติ ซึ่งถ้าจดทะเบียนเป็นบริษัทจำกัดก็จะเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่ถ้าเป็นบริษัทมหาชนจำกัดก็จะเป็นไปตามกฎหมายบริษัทมหาชนจำกัด ซึ่งจะได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนบริษัทด้วย โดยให้กระทรวงการคลังถือหุ้นทั้งหมด นอกจากนี้กฎหมายได้คำนึงถึงกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามวิธีการจดทะเบียนตามปกติได้ เช่นจำนวนผู้เริ่มก่อการ 7 คนขึ้นไป ตามประมวลแพ่งและพาณิชย์ หรือผู้จัดตั้งจำนวน 15 คนขึ้นไปตามกฎหมาย

บริษัทมหาชนจำกัด เนื่องจากเมื่อเริ่มจัดตั้งบริษัทนั้นจะมีเพียงกระทรวงการคลัง
เพียงรายเดียวที่ถือหุ้นของบริษัท กฎหมายนี้จึงต้องยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามใน
เรื่องสภาพและการจัดตั้งบริษัทไว้

มาตรา ๒๓ ในระหว่างที่กระทรวงการคลังยังมีได้โอนหุ้นที่ถืออยู่ให้แก่บุคคลอื่น มิให้นำบทบัญญัติ
ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด ในส่วนที่ว่าด้วยจำนวนผู้
ถือหุ้นและจำนวนหุ้นที่ผู้ถือหุ้นแต่ละคนจะพึงถือไว้ได้มาใช้บังคับ และให้ถือว่าความเห็นของกระทรวงการ
คลังอันเกี่ยวกับบริษัทนั้น เป็นมติของที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้น

ความเห็นของกระทรวงการคลังที่แจ้งไปยังนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทหรือนายทะเบียนบริษัท
มหาชนจำกัดให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

คำอธิบาย เนื่องจากเมื่อแปลงเป็นบริษัท กระทรวงการคลังเป็นผู้ถือหุ้นรายเดียวทั้งหมด การ
ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นตามที่กำหนดไว้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และ
กฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัดจึงไม่จำเป็นต้องดำเนินการตามกฎหมายนี้
ให้ถือว่าความคิดเห็นของกระทรวงการคลังคือมติของที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้น นอก
จากนี้กฎหมายนี้ยังกำหนดให้ความเห็นของกระทรวงการคลังที่แจ้งไปยังนาย
ทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทหรือนายทะเบียนบริษัทมหาชนจำกัดให้ประกาศในราช
กิจจานุเบกษา เช่น บัญชีผู้ถือหุ้น รายงานประจำปี เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อประกาศให้
ประชาชนทั่วไปได้รับทราบถึงการดำเนินการของบริษัทนั้นๆ

มาตรา ๒๔ ในวันที่จดทะเบียนบริษัทตามมาตรา ๒๒ ให้บรรดากิจการ สิทธิ หนี้ ความรับผิดชอบ
และสินทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจ ทั้งนี้ ตามที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติโอนไปเป็นของบริษัท หรือเป็นของกระทรวง
การคลัง แล้วแต่กรณี

ในกรณีนี้ที่โอนไปเป็นของบริษัทตามวรรคหนึ่งเป็นหน้าที่กระทรวงการคลังค้ำประกันอยู่แล้ว ให้
กระทรวงการคลังค้ำประกันนั้นนั้นต่อไป โดยอาจเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการค้ำประกันก็ได้ เว้นแต่จะมีการ
ตกลงกับเจ้าหนี้ให้ลดหรือปลดเปลื้องภาระการค้ำประกันของกระทรวงการคลังนั้น

สิทธิตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงสิทธิตามสัญญาเช่าที่ดินที่เป็นที่ราชพัสดุหรือสาธารณ
สมบัติของแผ่นดินที่รัฐวิสาหกิจมีอยู่ในวันจดทะเบียนบริษัทนั้นด้วย

ส่วนสิทธิในการใช้ที่ราชพัสดุหรือสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่รัฐวิสาหกิจเคยมีอยู่ตามกฎหมายที่ราชพัสดุหรือกฎหมายอื่น ให้บริษัทมีสิทธิในการใช้ที่นั้นต่อไปตามเงื่อนไขเดิม แต่ต้องจ่ายค่าตอบแทนเป็นรายได้แผ่นดินตามที่กระทรวงการคลังกำหนด

คำอธิบาย กำหนดให้การโอนกิจการ สิทธิ หนี้ ความรับผิดชอบ และสินทรัพย์ โอนไปเป็นของบริษัท ณ วันที่จดทะเบียนบริษัท ซึ่งการโอนนั้นมีผลตามกฎหมายทันที จึงทำให้ไม่ต้องทำสัญญาระหว่างผู้โอนกับผู้รับโอนอีก กฎหมายนี้ยังค้ำประกันถึงหน้าที่มีการค้ำประกันจากกระทรวงการคลัง ให้มีการค้ำประกันต่อไปเพื่อให้บริษัทสามารถดำเนินกิจการต่อไปได้อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากบริษัทดังกล่าวยังคงมีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจอยู่ในขณะที่แปลงทุนเป็นทุนเรือนหุ้น แต่ในขณะเดียวกันก็ได้กำหนดให้อาจมีการเก็บค่าธรรมเนียมการค้ำประกันได้ เพื่อให้บริษัทนั้นไม่มีความได้เปรียบบริษัทเอกชนทั่วไป ซึ่งรวมทั้งการเปลี่ยนสิทธิการใช้ที่ราชพัสดุหรือสาธารณสมบัติของแผ่นดินเป็นสิทธิการเช่าแทน

มาตรา ๒๕ ในวันจดทะเบียนบริษัทตามมาตรา ๒๒ ให้บรรดาพนักงานตามที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติ เป็นลูกจ้างของบริษัทที่จัดตั้งขึ้นโดยการเปลี่ยนทุนของรัฐวิสาหกิจเป็นหุ้นของบริษัทนั้น

ให้พนักงานตามวรรคหนึ่งได้รับเงินเดือน ค่าจ้าง และสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ไม่น้อยกว่าที่เคยได้รับอยู่เดิม กับให้ถือว่าเวลาการทำงานของพนักงานดังกล่าวในรัฐวิสาหกิจเดิมเป็นเวลาการทำงานในบริษัท โดยไม่ถือว่าการเปลี่ยนสภาพจากรัฐวิสาหกิจเดิมเป็นบริษัทนั้นเป็นการเลิกจ้าง

ให้กองทุนสำรองเลี้ยงชีพสำหรับพนักงานของรัฐวิสาหกิจเดิมที่เปลี่ยนสภาพเป็นบริษัทยังคงอยู่ต่อไป โดยให้บริษัทมีฐานะเป็นนายจ้างร่วมกับรัฐวิสาหกิจเดิม หรือแทนรัฐวิสาหกิจเดิม แล้วแต่กรณี

คำอธิบาย เป็นมาตรการในการให้หลักประกันแก่พนักงานว่าจะได้รับเงินเดือน ค่าจ้างหรือสิทธิประโยชน์ต่างๆ ไม่น้อยกว่าที่เคยได้รับเมื่อครั้งยังอยู่กับรัฐวิสาหกิจประเภทองค์การของรัฐ อีกทั้งกำหนดให้กองทุนสำรองเลี้ยงชีพโอนไปกับบริษัทด้วย ที่กำหนดแยกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพมาบัญญัติเฉพาะ เพราะกองทุนดังกล่าวมีฐานะเป็นนิติบุคคลจึงได้ถูกรวมไว้ในกิจการ สิทธิ หนี้ ความรับผิดชอบ และสินทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจที่โอนไป

มาตรา ๒๖ ในกรณีที่กฎหมายจัดตั้งรัฐวิสาหกิจที่มีการเปลี่ยนทุนเป็นหุ้นของบริษัทหรือกฎหมายอื่น มีบทบัญญัติให้อำนาจรัฐวิสาหกิจดำเนินการใด ๆ ต่อบุคคล ทรัพย์สิน หรือสิทธิของบุคคล หรือมีบทบัญญัติให้การดำเนินการของรัฐวิสาหกิจนั้นได้รับยกเว้นไม่อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการใด หรือได้รับยกเว้นการปฏิบัติตามกฎหมายในเรื่องใด หรือมีบทบัญญัติให้สิทธิพิเศษแก่รัฐวิสาหกิจนั้นเป็นกรณีเฉพาะ หรือมีบทบัญญัติคุ้มครองกิจการ พนักงานหรือลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ ให้ถือว่าบทบัญญัตินั้นมีผลใช้บังคับต่อไป โดยบริษัทมีฐานะอย่างเดียวกับรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายดังกล่าว แต่อำนาจ สิทธิ หรือประโยชน์ที่ว่านั้นอาจจำกัดหรืองดได้ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาและอาจกำหนดในพระราชกฤษฎีกาให้อำนาจนั้นเป็นของคณะกรรมการคณะหนึ่งคณะใดตามที่กำหนดหรือจะให้แต่งตั้งโดยคณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจ และให้นำมาตรา ๙ มาใช้บังคับแก่คณะกรรมการดังกล่าวด้วยโดยอนุโลม

ในกรณีตามวรรคหนึ่งให้ดำเนินการออกพระราชกฤษฎีกาให้บริษัทคงมีอำนาจ สิทธิ หรือประโยชน์เพียงเท่าที่จำเป็นแก่การดำเนินงานที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยคำนึงถึงความเป็นธรรมในการแข่งขันทางธุรกิจ การควบคุมให้การใช้อำนาจทางกฎหมายเป็นไปโดยถูกต้อง และการรักษาประโยชน์ของรัฐประกอบด้วย โดยจะกำหนดเงื่อนไขหรือเงื่อนไขให้ต้องปฏิบัติหรือให้กรณีใดจะต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการตามวรรคหนึ่งก่อนก็ได้ และคณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจต้องเสนอแนะให้ทบวงแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของธุรกิจประเภทนั้นอยู่เสมอ

ในกรณีที่รัฐวิสาหกิจที่มีการเปลี่ยนทุนเป็นหุ้นของบริษัทได้ทำสัญญาที่มีข้อกำหนดให้บุคคลผู้เป็นคู่สัญญาได้มีสิทธิในการดำเนินการใด ให้ถือว่าคู่สัญญาดังกล่าวมีสิทธิตามกฎหมายที่จะดำเนินการกิจการตามสัญญานั้นต่อไป จนกว่าสัญญาจะสิ้นสุด แม้ต่อมาจะมีกฎหมายกำหนดให้กิจการนั้นต้องจัดให้มีการแข่งขันโดยเสรีก็ตาม

อำนาจของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง อำนาจของรัฐมนตรีผู้กำกับดูแล อำนาจ สิทธิ หรือประโยชน์ตามวรรคหนึ่งและวรรคสามเป็นอันสิ้นสุดลงเมื่อมีการตรากฎหมายว่าด้วยการดำเนินการที่บริษัทตามวรรคหนึ่งหรือคู่สัญญาตามวรรคสามดำเนินการอยู่ โดยกิจการของบริษัทหรือของคู่สัญญาดังกล่าว แล้วแต่กรณี ต้องอยู่ในบังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการนั้น ตามหลักการแห่งความเท่าเทียมกันอย่างเป็นธรรมในการแข่งขันทางธุรกิจ และในกรณีที่กฎหมายดังกล่าวกำหนดให้กิจการนั้นต้องได้รับอนุญาตหรือสัมปทาน หรือต้องดำเนินการใด ๆ ถ้าบริษัทหรือคู่สัญญาดังกล่าวมีคำขอก็ให้อนุญาตหรือให้สัมปทานหรือให้ดำเนินการดังกล่าวได้ สำหรับกรณีของคู่สัญญาให้มีสิทธิดังกล่าวได้เท่าระยะเวลาที่เหลืออยู่ตามสัญญา เว้นแต่คู่สัญญาจะยินยอมสละสิทธิดังกล่าว หรือคณะรัฐมนตรีมีมติให้สิทธิดังกล่าวสิ้นสุดลงโดยขดเคยค่าเสียหายให้ตามความเป็นธรรม

อำนาจ สิทธิ หรือประโยชน์ตามวรรคหนึ่งให้สิ้นสุดลงเมื่อบริษัทนั้นสิ้นสภาพการเป็นรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

คำอธิบาย ในกรณีที่กฎหมายจัดตั้งของรัฐวิสาหกิจที่มีการเปลี่ยนทุนเป็นทุนเรือนหุ้นหรือกฎหมายอื่นมีบทบัญญัติให้อำนาจรัฐวิสาหกิจดำเนินการใดๆต่อบุคคล ทรัพย์สิน หรือสิทธิของบุคคล หรือมีบทบัญญัติให้การดำเนินการของรัฐวิสาหกิจนั้น ได้รับยกเว้นไม่อยู่ภายใต้บัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการใด หรือได้รับยกเว้นการปฏิบัติตามกฎหมายในเรื่องใด หรือมีบทบัญญัติให้สิทธิพิเศษแก่รัฐวิสาหกิจนั้น เป็นกรณีเฉพาะ หรือมีบทบัญญัติคุ้มครองกิจการ พนักงานหรือลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ ให้ถือว่าบทบัญญัตินั้นยังคงมีผลใช้บังคับต่อไป อย่างไรก็ตาม อำนาจ สิทธิ หรือประโยชน์ที่ว่านั้น อาจจำกัดหรือดัดได้ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา โดยถือหลักว่าบริษัทจะมีอำนาจ สิทธิ หรือประโยชน์ เพียงเท่าที่จำเป็นต่อการ ดำเนินงานที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม และอาจกำหนดให้อำนาจนั้นเป็น ของคณะกรรมการคณะหนึ่งคณะใดก็ได้ ทั้งนี้อำนาจ สิทธิ หรือประโยชน์ ดัง กล่าวข้างต้นสิ้นสุดลงเมื่อบริษัทนั้นสิ้นสภาพการเป็นรัฐวิสาหกิจตามนิยามของ คำว่ารัฐวิสาหกิจตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502

มาตรา ๒๗ ให้คณะกรรมการตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มีอำนาจวางหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการ ใช้อำนาจต่างๆ ของบริษัทที่เกิดจากการเปลี่ยนทุนรัฐวิสาหกิจเป็นหุ้นของบริษัทได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระ รชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง รวมทั้งวางหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเพื่อให้การดำเนินการของ บริษัทมีคุณภาพและอัตราค่าบริการหรือราคาที่เป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายทั้งผู้ประกอบการและผู้บริโภค

ให้รัฐมนตรีผู้กำกับดูแลตามมาตรา ๑๓ (๓) มีอำนาจหน้าที่เป็นผู้รักษาการตามกฎหมายจัดตั้ง รัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง และมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินงานของบริษัทที่เกิดจากการเปลี่ยนทุนของ รัฐวิสาหกิจเป็นหุ้นของบริษัทให้เป็นไปตามกฎหมาย ตลอดจนหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดโดยคณะกรรมการตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง

คำอธิบาย หลังจากที่มีการกำหนดว่า อำนาจ สิทธิ หรือประโยชน์ใดจะให้แก่บริษัทแล้ว คณะกรรมการ ตามมาตรา ๒๖ จะเป็นผู้วางหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการใช้อำนาจ นั้น ซึ่งรวมถึงการวางหลักเกณฑ์และเงื่อนไข เพื่อให้การดำเนินการมีคุณภาพ และการคิดอัตราค่าบริการที่เป็นธรรมแก่ผู้ประกอบการและผู้บริโภค ส่วนการ ดำเนินกิจการตามปกติก็จะอยู่ภายใต้การดูแลของรัฐมนตรี

มาตรา ๒๘ ในกรณีที่มิมีมติคณะรัฐมนตรียุบเลิกรัฐวิสาหกิจใด ให้ถือว่ากฎหมายจัดตั้งรัฐวิสาหกิจนั้นเป็นอันยกเลิกตามเงื่อนไขเวลาที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาที่ตราขึ้นเพื่อการนั้น

ในกรณีที่บริษัทใดมีอำนาจ ได้รับยกเว้น มีสิทธิพิเศษ หรือได้รับความคุ้มครองตามมาตรา ๒๖ ให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายจัดตั้งรัฐวิสาหกิจที่ถูกยกเลิกคงใช้บังคับต่อไปตามระยะเวลาที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๒๖

คำอธิบาย ได้กำหนดขั้นตอนยกเลิกกฎหมายจัดตั้งเป็น 2 ขั้นตอน

(1) คณะรัฐมนตรีมีมติให้ยุบเลิกรัฐวิสาหกิจ

(2) ออกพระราชกฤษฎีกาเพื่อกำหนดเงื่อนไขเวลาในยกเลิกกฎหมาย ซึ่งกฎหมายจัดตั้งจะถูกยกเลิกตามเวลาที่กำหนดไว้

ทั้งนี้อำนาจการได้รับยกเว้น มีสิทธิพิเศษได้รับการคุ้มครองตามมาตรา 26 ยังมีผลใช้บังคับต่อไปตามเงื่อนไขที่กำหนดตามพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา 26 ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานของบริษัท(ที่แปลงมาจากองค์การของรัฐ)ยังคงดำเนินการอยู่ต่อไปได้อย่างต่อเนื่อง

มาตรา ๒๙ เมื่อได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๘ ให้รัฐบาลรายงานสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาเพื่อทราบโดยมิชักช้า

คำอธิบาย ให้รัฐบาลรายงานสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา เมื่อมีการออกพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา 26 และมาตรา 28 เพื่อให้ทั้ง 2 สภา ได้รับทราบถึงความเป็นไปในการให้หรือจำกัดอำนาจ สิทธิ หรือประโยชน์ของรัฐวิสาหกิจที่จะแปลงเป็นบริษัท และในการยกเลิกกฎหมายจัดตั้งรัฐวิสาหกิจ

มาตรา ๓๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๒ หรือมาตรา ๑๘ หรือมาตรา ๒๐ ประกอบกับมาตรา ๑๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

คำอธิบาย เป็นบทกำหนดโทษ กรณีที่มีการฝ่าฝืนกฎหมาย

มาตรา ๓๑ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

คำอธิบาย กำหนดผู้รักษาการตามกฎหมายนี้

.....

.....

ภาคผนวก 1

ร่างพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ ฯ

เป็นกฎหมาย

ร่าง

พระราชบัญญัติ

ทุนรัฐวิสาหกิจ

พ.ศ.

.....
.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยทุนรัฐวิสาหกิจ

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ
ของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๕ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐
ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติ
แห่งกฎหมาย

.....
.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ
พ.ศ."

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

"รัฐวิสาหกิจ" หมายความว่า รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ
ที่ไม่ใช่บริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด

"บริษัท" หมายความว่า บริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด

"พนักงาน" หมายความว่า พนักงานและลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ และให้
หมายความรวมถึงผู้ว่าการ ผู้อำนวยการ ผู้จัดการ เลขานุการ และบุคคลซึ่งดำรงตำแหน่ง
ที่มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับตำแหน่งดังกล่าวด้วย

มาตรา ๔ ในกรณีที่รัฐบาลมีนโยบายที่จะนำทุนบางส่วนหรือทั้งหมดของ
รัฐวิสาหกิจใดมาเปลี่ยนแปลงสภาพเป็นหุ้นในรูปแบบของบริษัทให้กระทำได้ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้มีคณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจ ประกอบด้วย
นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกินสิบห้าคน
ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขานุการคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกิน
หกคนเป็นกรรมการ ให้ปลัดกระทรวงการคลังเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ผู้แทน
กระทรวงการคลังเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๖ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๕ มีวาระดำรงตำแหน่ง
คราวละสองปี กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งตามวาระ แต่ยังมีได้แต่งตั้ง
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒินั้นปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่า
จะได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่

มาตรา ๗ การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๕ ให้แต่งตั้ง
โดยพระมหากษัตริย์

มาตรา ๘ นอกจากพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
ตามมาตรา ๕ พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๔) คณะรัฐมนตรีให้ออก
- (๕) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘

มาตรา ๙ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๕ ต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม
ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๒) ได้รับหรือเคยได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่
เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๓) เป็นข้าราชการการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิก
สภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ที่ปรึกษาพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง
หรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง
- (๔) เป็นหรือภายในระยะเวลาสามปีก่อนวันได้รับแต่งตั้งเคยเป็นกรรมการ
หรือผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจในการจัดการหรือมีส่วนได้เสียในนิติบุคคลซึ่งเป็นผู้รับสัมปทาน
ผู้ร่วมทุน หรือมีประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของรัฐวิสาหกิจที่จะเปลี่ยนทุนเป็นหุ้น

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ
คณะรัฐมนตรีอาจแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนได้ และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้ง
ให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งคนแทน

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งไว้ให้เป็นกรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับ
แต่งตั้งไว้แล้ว

มาตรา ๑๑ กรรมการตามมาตรา ๕ ที่ไม่ใช่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ถ้าเป็นหรือภายในระยะเวลาสามปีก่อนวันที่ได้รับแต่งตั้งเคยเป็นผู้ถือหุ้นหรือกรรมการหรือผู้มีอำนาจในการจัดการ หรือที่ปรึกษาการเงิน ที่ปรึกษาการจัดการจำหน่ายหุ้น หรือผู้ทำหน้าที่จัดจำหน่ายหุ้น หรือมีส่วนได้เสียในนิติบุคคลซึ่งเป็นผู้รับสัมปทาน ผู้ร่วมทุน หรือมีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของรัฐวิสาหกิจที่จะ เปลี่ยนทุนเป็นหุ้นของบริษัท ให้แจ้งกรณีดังกล่าวต่อคณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจ เป็นหนังสือภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ตนเข้าปฏิบัติหน้าที่หรือนับแต่วันที่กรณีดังกล่าวเกิดขึ้น

มาตรา ๑๒ ภายในระยะเวลาสามปีนับแต่พ้นจากตำแหน่ง กรรมการตามมาตรา ๕ จะเป็นผู้ถือหุ้นหรือเป็นกรรมการ ผู้มีอำนาจในการจัดการ ที่ปรึกษาการเงิน หรือที่ปรึกษาการจัดการจำหน่ายหุ้นหรือผู้ทำหน้าที่จัดจำหน่ายหุ้น หรือได้รับเงินหรือประโยชน์ใดเป็นพิเศษนอกเหนือจากธุรกิจหรือการงานตามปกติของนิติบุคคลซึ่งเป็นผู้รับสัมปทาน ผู้ร่วมทุนหรือบริษัทที่จัดตั้งขึ้นโดยการเปลี่ยนทุนของรัฐวิสาหกิจเป็นหุ้นของบริษัทนั้นมิได้ เว้นแต่เป็นกรณีของข้าราชการประจำที่ได้รับมอบหมายจากทางราชการหรือรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๑๓ ให้คณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติในหลักการและแนวทางให้ดำเนินการนำทุนบางส่วนหรือทั้งหมดของรัฐวิสาหกิจมาเปลี่ยนสภาพเป็นหุ้นในรูปแบบของบริษัท

(๒) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับการเปลี่ยนทุนเป็นหุ้นและการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทตามที่คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัทเสนอตามมาตรา ๒๑

(๓) เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการกำหนดรัฐมนตรีที่จะกำกับดูแลในด้านนโยบายของบริษัทที่จะจดทะเบียนจัดตั้งตาม (๒)

(๔) เสนอแนะเกี่ยวกับการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๒๖

(๕) กำกับดูแลให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามพระราชบัญญัตินี้

(๖) ปฏิบัติการอื่นตามพระราชบัญญัตินี้

(๗) พิจารณาเรื่องอื่น ๆ ตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๑๔ การประชุมคณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจต้องมีกรรมการ
มาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจเป็นประธานในที่ประชุม
ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุม
เลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

มติที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการ
ลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่ง
เป็นเสียงชี้ขาด

ในการประชุม ถ้ามีการพิจารณาเรื่องที่กรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสีย กรรมการ
ผู้นั้นไม่มีสิทธิเข้าประชุมในเรื่องนั้น แต่ถ้าที่ประชุมขอให้ผู้นั้นชี้แจงข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็น
ก็ให้ผู้นั้นเข้าประชุมได้เพื่อการนั้นเท่านั้น ในระหว่างที่กรรมการผู้นั้นต้องออกจากที่ประชุม
ให้ถือว่า คณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจประกอบด้วยกรรมการทุกคนที่ไม่ใช่ผู้ที่ต้อง
ออกจากที่ประชุม

มาตรา ๑๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจ
ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจมีอำนาจเชิญผู้แทนจาก
หน่วยงานหรือบุคคลใดทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนมาให้ข้อเท็จจริงหรือแสดงความเห็นได้

มาตรา ๑๖ เมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติในหลักการให้เปลี่ยนแปลงทุนของรัฐวิสาหกิจใด
เป็นหุ้นในรูปแบบของบริษัทแล้ว ให้มีคณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัท ประกอบด้วย
ปลัดกระทรวงหรือทบวงที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงหรือทบวงนั้น เป็นผู้กำกับดูแลรัฐวิสาหกิจ
ที่จะเปลี่ยนแปลงเป็นหุ้นเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการคลัง ผู้อำนวยการสำนัก
งบประมาณ อธิบดีกรมทะเบียนการค้า ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ผู้บริหาร
สูงสุดของรัฐวิสาหกิจนั้น ผู้แทนพนักงานของรัฐวิสาหกิจนั้นหนึ่งคน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
จำนวนไม่เกินสามคน ซึ่งจะแต่งตั้งตามความเหมาะสมของการเปลี่ยนแปลงทุนของรัฐวิสาหกิจนั้น
เป็นหุ้นเป็นกรรมการ และผู้แทนกระทรวงการคลังเป็นกรรมการและเลขานุการ

ให้ประธานกรรมการและกรรมการโดยตำแหน่งตามวรรคหนึ่งพิจารณาแต่งตั้ง
กรรมการซึ่งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนพนักงาน โดยกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

จะต้องแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความเชี่ยวชาญในด้านการเงินและการบัญชี และในกิจการหรือ การดำเนินการของรัฐวิสาหกิจที่จะ เปลี่ยนทุนเป็นหุ้นอย่างน้อยด้านละหนึ่งคน ส่วนผู้แทน พนักงานนั้นจะต้องแต่งตั้งจากนายกสมาคมพนักงานรัฐวิสาหกิจหรือพนักงานที่คณะกรรมการ ของรัฐวิสาหกิจนั้น เสนอในกรณีที่รัฐวิสาหกิจนั้นไม่มีสมาคมพนักงานรัฐวิสาหกิจ

ให้คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัทแต่งตั้งบุคคลใดเป็นผู้ช่วยเลขานุการ ตามที่เห็นสมควร

ผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจตามวรรคหนึ่งหมายความว่า ผู้ว่าการ ผู้อำนวย การ หรือบุคคลซึ่งดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจหน้าที่ เช่นเดียวกับตำแหน่งดังกล่าว

มาตรา ๑๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๑๖ พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๔) คณะกรรมการมีมติให้ออก
- (๕) มีลักษณะต้องห้ามของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๕

มาตรา ๑๘ ให้หน้ามาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ มาใช้บังคับแก่คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัทโดยอนุโลม แล้วแต่กรณี แต่ข้อห้ามมิให้เป็นผู้ถือหุ้นหรือเป็นกรรมการหรือผู้มีอำนาจในการจัดการในบริษัท ที่จัดตั้งขึ้นโดยการเปลี่ยนทุนเป็นหุ้นของรัฐวิสาหกิจเป็นหุ้นของบริษัทตามมาตรา ๑๒ มิให้ใช้ บังคับกับกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัทซึ่งเป็นผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจหรือผู้แทนพนักงาน ของรัฐวิสาหกิจ

มาตรา ๑๙ ให้คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัทมีหน้าที่เสนอแนะ รายละเอียดเกี่ยวกับบริษัทที่จะจัดตั้งขึ้นโดยการเปลี่ยนทุนของรัฐวิสาหกิจเป็นหุ้นของ บริษัทนั้น ตามหลักการและแนวทางที่คณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติตามมาตรา ๑๓ (๑) ทั้งนี้ โดยให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดกิจการ สิทธิ หนี้ ความรับผิดชอบ และสินทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจ ส่วนที่จะโอนให้แก่บริษัทที่จะจัดตั้งขึ้น และส่วนที่จะให้ตกเป็นของกระทรวงการคลัง -

(๒) กำหนดพนักงานที่จะให้เป็นลูกจ้างของบริษัท

(๓) กำหนดทุนเรือนหุ้นหรือทุนจดทะเบียนสำหรับการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัท จำนวนหุ้น และมูลค่าของหุ้นแต่ละหุ้น ตลอดจนรายการต่าง ๆ ที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้น

(๔) กำหนดชื่อของบริษัท

(๕) กำหนดโครงสร้างการบริหารงานบริษัท รายชื่อกรรมการบริษัท และผู้สอบบัญชีในวาระเริ่มแรก

(๖) จัดทำหนังสือบริคณห์สนธิและข้อบังคับของบริษัท

(๗) จัดทำร่างพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๒๖

(๘) จัดทำร่างพระราชกฤษฎีกาเพื่อกำหนดเงื่อนไขเวลาขุบเลิกรัฐวิสาหกิจ ในกรณีมีการโอนกิจการของรัฐวิสาหกิจไปทั้งหมด

(๙) จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งอย่างน้อยต้องมีการรับฟังความคิดเห็นในเรื่องตาม (๑) (๒) (๓) และ (๔)

(๑๐) พิจารณาเรื่องอื่น ๆ ตามที่คณะรัฐมนตรีหรือคณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจมอบหมาย

รัฐวิสาหกิจหนึ่งจะเปลี่ยนทุนเป็นหุ้นและจัดตั้งเป็นบริษัทเดียวหรือหลายบริษัทก็ได้ และในกรณีที่จะมีการเปลี่ยนทุนเป็นหุ้นของหลายบริษัทนั้น จะกระทำในคราวเดียวกันหรือไม่ก็ได้ หรือรวมกิจการทั้งหมดหรือบางส่วนของหลายรัฐวิสาหกิจมาจัดตั้งเป็นบริษัทเดียวหรือหลายบริษัทก็ได้

ข้อมูลข่าวสารที่คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัทจัดทำขึ้นให้เปิดเผยต่อสาธารณชน เว้นแต่กรณีที่อยู่ในระหว่างดำเนินการและอาจทำให้รัฐเสียประโยชน์

มาตรา ๒๐ คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัทจะแต่งตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่งหรือหลายคณะ เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดแทนก็ได้

คณะกรรมการต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดไว้สำหรับกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๕ และให้นำมาตรา ๑๔ มาใช้บังคับแก่คณะกรรมการโดยอนุโลม

มาตรา ๒๑ ให้คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัทรายงานรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดตั้งบริษัทตามมาตรา ๑๔ ต่อคณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจเพื่อพิจารณา

คณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจอาจแก้ไขเพิ่มเติมข้อเสนอของ
คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัทได้ตามที่เห็นสมควร แล้วเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา
อนุมัติให้เปลี่ยนแปลงทุนของรัฐวิสาหกิจนั้นเป็นหุ้นและจัดตั้งบริษัทต่อไป

มาตรา ๒๒ เมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติให้เปลี่ยนแปลงทุนของรัฐวิสาหกิจใดเป็นหุ้น
และจัดตั้งบริษัทแล้ว ให้นายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
หรือนายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด แล้วแต่กรณี จดทะเบียนบริษัทนั้น
ตามรายละเอียดที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติ

การจดทะเบียนตามวรรคหนึ่งให้ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมใด ๆ อันเกี่ยว
แก่การนั้น

ให้หุ้นของบริษัทที่จดทะเบียนตามวรรคหนึ่งเป็นหุ้นที่มีการชำระค่าหุ้น
เต็มมูลค่าแล้ว และให้กระทรวงการคลังถือหุ้นดังกล่าวไว้ทั้งหมด

การจดทะเบียนตามวรรคหนึ่งมิให้นำบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายแพ่ง
และพาณิชย์และกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพและการจัดตั้ง
บริษัทมาใช้บังคับ

เมื่อมีการจดทะเบียนบริษัทตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้การดำเนินกิจการของบริษัท
เป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด
แล้วแต่กรณี เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ และให้ราชการต่าง ๆ เกี่ยวกับ
บริษัทที่ได้จดทะเบียนไว้มีผลบังคับใช้ได้ต่อไป จนกว่าจะมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น
ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๒๓ ในระหว่างที่กระทรวงการคลังยังมิได้โอนหุ้นที่ถืออยู่ให้แก่
บุคคลอื่น มิให้นำบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และกฎหมายว่าด้วย
บริษัทมหาชนจำกัด ในส่วนที่ว่าด้วยจำนวนผู้ถือหุ้นและจำนวนหุ้นที่ผู้ถือหุ้นแต่ละคนจะพึง
ถือไว้ได้มาใช้บังคับ และให้ถือว่าความเห็นของกระทรวงการคลังอันเกี่ยวกับบริษัทนั้น
เป็นมติของที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้น

ความเห็นของกระทรวงการคลังที่แจ้งไปยังนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทหรือ
นายทะเบียนบริษัทมหาชนจำกัดให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๔. ในวันที่จะจดทะเบียนบริษัทตามมาตรา ๒๒ ให้บรรดากิจการ สิทธิ หนี้ ความรับผิดชอบ และสินทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจ ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการอนุมัติโอน ไปเป็นของบริษัท หรือเป็นของกระทรวงการคลัง แล้วแต่กรณี

ในกรณีนี้ที่โอนไป เป็นของบริษัทตามวรรคหนึ่ง เป็นหน้าที่กระทรวงการคลัง ค่าประกันอยู่แล้ว ให้กระทรวงการคลังค่าประกันนั้นต่อไป โดยอาจเรียกเก็บ ค่าธรรมเนียมการค่าประกันก็ได้ เว้นแต่จะมีการตกลงกับเจ้าหนี้ให้ลดหรือปลดเปลื้อง ภาระการค่าประกันของกระทรวงการคลังนั้น

สิทธิตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงสิทธิตามสัญญาเช่าที่ดินที่เป็น ที่ราชพัสดุหรือสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่รัฐวิสาหกิจมีอยู่ในวันจดทะเบียนบริษัทนั้นด้วย ส่วนสิทธิในการใช้ที่ราชพัสดุหรือสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่รัฐวิสาหกิจ เคยมีอยู่ตามกฎหมายที่ราชพัสดุหรือกฎหมายอื่น ให้บริษัทมีสิทธิในการใช้ที่นั้นต่อไปตาม เงื่อนไขเดิม แต่ต้องจ่ายค่าตอบแทนเป็นรายได้แผ่นดินตามที่กระทรวงการคลังกำหนด

มาตรา ๒๕. ในวันจดทะเบียนบริษัทตามมาตรา ๒๒ ให้บรรดาพนักงาน ตามที่คณะกรรมการอนุมัติเป็นลูกจ้างของบริษัทที่จัดตั้งขึ้นโดยการเปลี่ยนทุนของรัฐวิสาหกิจ เป็นหุ้นของบริษัทนั้น

ให้พนักงานตามวรรคหนึ่งได้รับเงินเดือน ค่าจ้าง และสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ไม่น้อยกว่าที่เคยได้รับอยู่เดิม กับให้ถือว่าเวลาการทำงานของพนักงานดังกล่าวใน รัฐวิสาหกิจเดิมเป็นเวลาการทำงานในบริษัท โดยไม่ถือว่าการเปลี่ยนแปลงสภาพจากรัฐวิสาหกิจเดิม เป็นบริษัทนั้นเป็นการเลิกจ้าง

ให้กองทุนสำรองเลี้ยงชีพสำหรับพนักงานของรัฐวิสาหกิจเดิมที่เปลี่ยนแปลงสภาพ เป็นบริษัทยังคงอยู่ต่อไป โดยให้บริษัทมีฐานะ เป็นนายจ้างร่วมกับรัฐวิสาหกิจเดิมหรือแทน รัฐวิสาหกิจเดิม แล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๖. ในกรณีที่กฎหมายจัดตั้งรัฐวิสาหกิจที่มีการเปลี่ยนทุนเป็นหุ้นของ บริษัทหรือกฎหมายอื่นมีบทบัญญัติให้อำนาจรัฐวิสาหกิจดำเนินการใด ๆ ต่อบุคคล ทรัพย์สิน หรือสิทธิของบุคคล หรือมีบทบัญญัติให้การดำเนินการของรัฐวิสาหกิจนั้นได้รับยกเว้นไม่อยู่ ภายใต้อำนาจบังคับกฎหมายว่าด้วยการใด หรือได้รับยกเว้นการปฏิบัติตามกฎหมายในเรื่องใด

หรือมีบทบาทยุติให้สิทธิพิเศษแก่รัฐวิสาหกิจนั้น เป็นกรณีเฉพาะ หรือมีบทบาทยุติคุ้มครองกิจการ พนักงานหรือลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ ให้ถือว่าบทบาทยุตินั้นมีผลใช้บังคับต่อไป โดยบริษัทมีฐานะ อย่างเดียวกับรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายดังกล่าว แต่อำนาจ สิทธิ หรือประโยชน์ที่อำนาจ จาภัคหรือคงได้ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาและอาจกำหนดในพระราชกฤษฎีกาให้อำนาจนี้ เป็นของคณะกรรมการคณะหนึ่งคณะใดตามที่กำหนดหรือจะให้แต่งตั้งโดยคณะกรรมการ นโยบายทุนรัฐวิสาหกิจ และให้นำมาตรา ๕ มาใช้บังคับแก่คณะกรรมการดังกล่าวด้วยโดย อนุโลม

ในกรณีตามวรรคหนึ่งให้คำวินิจฉัยการออกพระราชกฤษฎีกาให้บริษัทคงมีอำนาจ สิทธิ หรือประโยชน์เพียงเท่าที่จำเป็นแก่การดำเนินงานที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยคำนึงถึงความเป็นธรรมในการแข่งขันทางธุรกิจ การควบคุมให้การใช้อำนาจทาง กฎหมายเป็นไปโดยถูกต้อง และการรักษาประโยชน์ของรัฐประกอบด้วย โดยจะกำหนด เงื่อนไขหรือเงื่อนไขให้ต้องปฏิบัติหรือให้กรณีใดจะต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ ตามวรรคหนึ่งก่อนก็ได้ และคณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจต้องเสนอแนะให้ทบวงน แก้วไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของธุรกิจ ประเภทนั้นอยู่เสมอ

ในกรณีที่รัฐวิสาหกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงทุนเป็นหุ้นของบริษัทได้ทำสัญญาที่มีข้อกำหนด ให้นำบุคคลผู้เป็นคู่สัญญาได้มีสิทธิในการดำเนินการใด ให้ถือว่าคู่สัญญาดังกล่าวมีสิทธิตาม กฎหมายที่จะดำเนินการตามสัญญานั้นต่อไป จนกว่าสัญญาจะสิ้นสุด แม้ต่อมาจะมีกฎหมาย กำหนดให้กิจการนั้นต้องจัดให้มีการแข่งขันโดยเสรีก็ตาม

อำนาจของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง อำนาจของรัฐมนตรีผู้กำกับดูแล อำนาจ สิทธิ หรือประโยชน์ตามวรรคหนึ่งและวรรคสามเป็นอันสิ้นสุดลงเมื่อมีการตรากฎหมาย ว่าด้วยการดำเนินการที่บริษัทตามวรรคหนึ่งหรือคู่สัญญาคตามวรรคสามดำเนินการอยู่ โดยกิจการของบริษัทหรือของคู่สัญญาดังกล่าว แล้วแต่กรณี ต้องอยู่ในบังคับแห่งกฎหมาย ว่าด้วยการนั้นตามหลักการแห่งความเท่าเทียมกันอย่างเป็นธรรมในการแข่งขันทางธุรกิจ และในกรณีที่กฎหมายดังกล่าวกำหนดให้กิจการนั้นต้องได้รับอนุญาตหรือสัมปทาน หรือต้อง ดำเนินการใด ๆ ถ้าบริษัทหรือคู่สัญญาดังกล่าวมีคำขอก็ให้อนุญาตหรือให้สัมปทาน หรือให้ ดำเนินการดังกล่าวได้ สำหรับกรณีของคู่สัญญาให้มีสิทธิดังกล่าวได้เท่าระยะ เวลาที่เหลืออยู่ ตามสัญญา เว้นแต่คู่สัญญาจะยินยอมสละสิทธิดังกล่าว หรือคณะรัฐมนตรีมีมติให้สิทธิดังกล่าว สิ้นสุดลงโดยชัดแจ้งหรือโดยปริยายให้ตามความเป็นธรรม

อำนาจ สิทธิ หรือประโยชน์ตามวรรคหนึ่งให้สิ้นสุดลงเมื่อบริษัทนั้นสิ้นสภาพ
การเป็นรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

มาตรา ๒๗ ให้คณะกรรมการตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มีอำนาจวาง
หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการใช้อำนาจต่าง ๆ ของบริษัทที่เกิดจากการเปลี่ยนทุนรัฐวิสาหกิจ
เป็นหุ้นของบริษัทได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง
รวมทั้งวางหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเพื่อให้การดำเนินการของบริษัทมีคุณภาพและอัตรา
ค่าบริการหรือราคาที่เป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายทั้งผู้ประกอบการและผู้บริโภค

ให้รัฐมนตรีผู้กำกับดูแลตามมาตรา ๑๓ (๓) มีอำนาจหน้าที่เป็นผู้รักษาการ
ตามกฎหมายจัดตั้งรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง และมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินงานของ
บริษัทที่เกิดจากการเปลี่ยนทุนรัฐวิสาหกิจเป็นหุ้นของบริษัทให้เป็นไปตามกฎหมาย ตลอดจน
หลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดโดยคณะกรรมการตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง

มาตรา ๒๘ ในกรณีที่มีมติคณะรัฐมนตรียุบเลิกรัฐวิสาหกิจใด ให้ถือว่า
กฎหมายจัดตั้งรัฐวิสาหกิจนั้นเป็นอันยกเลิกตามเงื่อนไขเวลาที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา
ที่ตราขึ้นเพื่อกำหนด

ในกรณีที่บริษัทใดมีอำนาจ ได้รับยกเว้น มีสิทธิพิเศษ หรือได้รับความคุ้มครอง
ตามมาตรา ๒๖ ให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายจัดตั้งรัฐวิสาหกิจที่ถูกยกเลิกคงใช้บังคับต่อไป
ตามระยะเวลาที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๒๖

มาตรา ๒๙ เมื่อได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๘
ให้รัฐบาลรายงานสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาเพื่อทราบโดยมิชักช้า

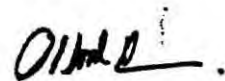
มาตรา ๓๐ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๒ หรือมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๒๐
ประกอบกับมาตรา ๑๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท
หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๑ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

.....

.....

ถูกต้องตามมติของรัฐสภา

(นายวิชรินทร์ จอมพลาพล)

ผู้อำนวยการกองการประชุม

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ภาคผนวก 2

รายชื่อรัฐวิสาหกิจแยกประเภทตามการจัดตั้ง

รัฐวิสาหกิจแยกประเภทตามการจัดตั้ง

1. จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติ จำนวน 25 แห่ง

1 การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย	13 สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล
2 การไฟฟ้านครหลวง	14 องค์การเภสัชกรรม
3 การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	15 องค์การสะพานปลา
4 การประปานครหลวง	16 สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง
5 การประปาส่วนภูมิภาค	17 สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย
6 การท่าอากาศยานแห่งประเทศไทย	18 การกีฬาแห่งประเทศไทย
7 การท่าเรือแห่งประเทศไทย	19 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
8 การรถไฟแห่งประเทศไทย	20 ธนาคารแห่งประเทศไทย
9 การสื่อสารแห่งประเทศไทย	21 ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย
10 องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย	22 ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
11 การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย	23 ธนาคารอาคารสงเคราะห์
12 การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	24 ธนาคารออมสิน
	25 สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

2. จัดตั้งโดยประกาศคณะปฏิวัติ จำนวน 3 แห่ง

1 การเคหะแห่งชาติ	3 สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
2 การทางพิเศษแห่งประเทศไทย	

3. จัดตั้งโดยพระราชกฤษฎีกา จำนวน 19 แห่ง

1 องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ	10 องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร
2 องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์	11 สถาบันการบินพลเรือน
3 องค์การคลังสินค้า	12 องค์การสวนยาง
4 องค์การตลาด	13 องค์การรถไฟฟ้ามหานคร
5 องค์การพอกหนัง	14 องค์การแก้ว
6 องค์การสวนพฤกษศาสตร์	15 องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย
7 องค์การเบตเตอร์	16 องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาาสตร์แห่งชาติ
8 องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้	17 องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย
9 องค์การสวนสัตว์	18 องค์การบริหารสินเชื่อบุคคล
	19 องค์การจัดการน้ำเสีย

4. จัดตั้งโดยพระราชกำหนด จำนวน 3 แห่ง

- 1 บริษัทตลาดรองสินเชื่อที่อยู่อาศัย
- 2 บริษัทบริหารสินทรัพย์สถาบันการเงิน
- 3 องค์การปฏิรูประบบสถาบันการเงิน

5. จัดตั้งโดยระเบียบ หรือข้อบังคับ จำนวน 5 แห่ง (ไม่เป็นนิติบุคคล)

- 1 โรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง
- 2 องค์การสุรา กรมสรรพสามิต
- 3 โรงงานไฟ กรมสรรพสามิต
- 4 โรงพิมพ์ตำรวจ กรมตำรวจ
- 5 สำนักงานขนานูเคราะห์ กรมประชาสงเคราะห์

ภาคผนวก 3

สรุปความเป็นมาของกฎหมาย

สรุปความเป็นมาของร่างพระราชบัญญัติทุนของรัฐวิสาหกิจ พ.ศ.

รัฐบาล	ปี พ.ศ.	การดำเนินการ
พลเอกเปรม ติณสูลานนท์	ปี 2530	คณะกรรมการรัฐวิสาหกิจแห่งชาติ (กรช.) ได้มีมติให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาร่างกฎหมายเปลี่ยนแปลงสถานภาพของรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายให้เป็น "บริษัทจำกัด" ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณากร่างขึ้นตามมติ กรช. โดยใช้ชื่อว่า "ร่าง พ.ร.บ. การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. . . ." แต่ในขณะนั้นมีการต่อต้านการแปรรูปรัฐวิสาหกิจจากกลุ่มสหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจทำให้รัฐบาลต้องพักการดำเนินการในเรื่องนี้
นายอานันท์ ปันยารชุน	ปี 2534	กระทรวงการคลังโดย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง (นายสุธี สิงห์เสนห์) ได้เสนอร่างกฎหมายนี้อีกครั้งโดยเปลี่ยนชื่อจากเดิมเป็น "ร่าง พ.ร.บ. ทุนของรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. . . ." และรวมการแปลงสภาพรัฐวิสาหกิจเป็นบริษัทจำกัด กับการแปรรูปรัฐวิสาหกิจเข้าด้วยกัน ซึ่งกระทรวงการคลังได้เสนอร่าง พ.ร.บ. ทุนดังกล่าวต่อเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2534 แต่ได้ขอถอนเรื่องมาพิจารณาใหม่ให้รอบคอบอีกครั้ง
นายชวน หลีกภัย	ปี 2536 ปี 2538	<p>1. กระทรวงการคลังได้รับความช่วยเหลือทางวิชาการจากธนาคารโลกในการศึกษาปรับปรุงการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ และแนวทางที่เหมาะสมในการเพิ่มบทบาทภาคเอกชนในรัฐวิสาหกิจ ซึ่งคณะผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวทางการปรับปรุงกฎหมายทุนของรัฐวิสาหกิจด้วย</p> <p>2. กระทรวงการคลังได้ดำเนินการปรับปรุงร่างกฎหมายนี้ใหม่โดยได้แต่งตั้งคณะทำงานขึ้นเพื่อพิจารณาโดยมีอธิบดีกรมบัญชีกลางเป็นประธาน มีผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานอัยการสูงสุด กระทรวงคมนาคม และคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมเป็นคณะทำงาน</p>
นายบรรหาร ศิลปอาชา	ปี 2539	คณะทำงานของกระทรวงการคลังได้พิจารณาประเด็นปัญหาต่าง ๆ ตลอดจนศึกษากฎหมายที่คล้ายคลึงกันในประเทศต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขร่างกฎหมายให้สมบูรณ์และปรับปรุงร่างกฎหมายใหม่ และในวันที่ 17 กันยายน 2539 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

รัฐบาล	ปี พ.ศ.	การดำเนินการ
	ปี 2540	<p>5. กระทรวงการคลังในฐานะเลขานุการ กนร. ได้เสนอร่าง พ.ร.บ. ทุนของรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ให้ กนร. พิจารณา ซึ่งคณะกรรมการกำกับนโยบายด้านรัฐวิสาหกิจในคราวประชุมครั้งที่ 2/2540 ได้มีมติรับหลักการร่าง พ.ร.บ. ทุนของรัฐวิสาหกิจ พ.ศ.</p> <p>เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2540 และได้เสนอร่างกฎหมายนี้ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2540 โดยในหนังสือดังกล่าวได้ระบุว่า เพื่อให้ พ.ร.บ. ดังกล่าวเอื้ออำนวยให้การแปรรูปรัฐวิสาหกิจเป็นไปได้ในทางปฏิบัติได้รวดเร็วยิ่งขึ้น</p>
นายชวน หลีกภัย	<p>ปี 2541</p> <p>ปี 2541</p> <p>ปี 2541 - ต้นมกราคม 2542</p>	<p>1. เมื่อมีการเปลี่ยนรัฐบาลเป็นรัฐบาลนายชวน หลีกภัย คณะกรรมการกำกับนโยบายด้านรัฐวิสาหกิจ (กนร.) ที่มีรองนายกรัฐมนตรี (นายสุภชัย พานิชภักดิ์) เป็นประธาน ได้มีการประชุม ครั้งที่ 1/2541 และมีมติรับหลักการของร่างกฎหมายทุนรัฐวิสาหกิจ ซึ่งมีสาระสำคัญเช่นเดียวกับร่างกฎหมายที่เสนอโดยรัฐบาลพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เมื่อวันที่ 15 มกราคม 2541</p> <p>2. ภายหลังจากที่ กนร. มีมติรับหลักการกระทรวงการคลังได้เสนอร่างพระราชบัญญัติทุนฯ ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการ เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2541 และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตรวจร่างพระราชบัญญัติทุนฯ และเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาโดยคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2541 เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวและเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป โดยร่างที่คณะรัฐมนตรีเสนอมีทั้งหมด 21 มาตรา</p> <p>3. สภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติทุนฯ และได้รับหลักการเมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2541 และตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา โดยมีการประชุม 10 ครั้ง คณะกรรมาธิการพิจารณาโดยแก้ไข 16 มาตรา ไม่มีการแก้ไข 5 มาตรา และเพิ่มเติม 8 มาตรา สภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาและลงมติเห็นชอบกับร่างที่คณะกรรมาธิการฯ แก้ไข เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2542 (มีทั้งสิ้น 29 มาตรา) และเสนอวุฒิสภาเพื่อพิจารณาต่อไป</p>

รัฐบาล	ปี พ.ศ.	การดำเนินการ
	ปี 2542	4. วุฒิสภาได้พิจารณารับหลักการเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2542 และตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณา โดยมีการประชุม 8 ครั้ง คณะกรรมการฯ พิจารณาโดยแก้ไข 16 มาตรา ไม่มีการแก้ไข 11 มาตรา เพิ่มเติม 4 มาตรา ตัดออก 2 มาตรา (รวมทั้งสิ้น 31 มาตรา) และวุฒิสภาได้พิจารณาและลงมติเห็นชอบกับร่างที่คณะกรรมการฯ แก้ไข เมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2542
	ปี 2542	5. สภาผู้แทนราษฎรมีมติรับร่างกฎหมายที่แก้ไขโดยวุฒิสภา เมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2542

ภาคผนวก 4

ตัวอย่างการแปลงองค์การรัฐวิสาหกิจเป็นบริษัทจำกัด

ในต่างประเทศ : กรณีประเทศนิวซีแลนด์

ตัวอย่างการแปลงองค์การรัฐวิสาหกิจเป็นบริษัทจำกัดในต่างประเทศ : กรณีประเทศนิวซีแลนด์

ในอดีตรัฐบาลประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งรัฐวิสาหกิจเหมือนกัน คือ เพื่อเป็นกลไกของรัฐในการให้บริการพื้นฐานแก่ประชาชนในขณะเดียวกันก็ให้มีความคล่องตัวในการทำงานมากกว่าภาคราชการ อย่างไรก็ตามเมื่อสถานการณ์ต่าง ๆ เปลี่ยนไปรัฐบาลประเทศต่าง ๆ จำต้องปรับโครงสร้างรัฐวิสาหกิจให้เหมาะสมสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยเริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ. 1980 (พ.ศ. 2525) รัฐบาลอังกฤษ รัฐบาลออสเตรเลีย รัฐบาลนิวซีแลนด์ รัฐบาลอาร์เจนตินา รัฐบาลเยอรมัน ได้ออกกฎหมายเปลี่ยนสถานภาพของรัฐวิสาหกิจในประเทศของตนจากองค์การเป็นบริษัทจำกัด ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าการเปลี่ยนสถานภาพรัฐวิสาหกิจให้อยู่ในรูปบริษัทจำกัด โดยยังคงมีสถานะเป็นรัฐวิสาหกิจอยู่นั้น เป็นเรื่องของการปรับปรุงโครงสร้างรัฐวิสาหกิจให้เหมาะสมเท่านั้น ส่วนเมื่อแปลงสภาพเป็นบริษัทแล้วจะมีการเพิ่มบทบาทภาคเอกชนอีกหรือไม่นั้น เป็นเรื่องความจำเป็นของรัฐบาลแต่ละประเทศที่จะดำเนินการ บางแห่งก็มีการแปรรูปโดยขายหุ้นในภาคเอกชน บางแห่งก็มีการปรับโครงสร้างให้ทันสมัยโดยไม่มีการแปรรูป ดังกรณีที่จะยกตัวอย่างที่เกิดขึ้นในประเทศนิวซีแลนด์ ดังต่อไปนี้

การแปลงองค์การรัฐวิสาหกิจเป็นบริษัทจำกัด ในประเทศนิวซีแลนด์ : กรณีกิจการไปรษณีย์

1. เหตุผลความจำเป็น

นับตั้งแต่ปี 1982 ถึง ปี 1984 ประเทศนิวซีแลนด์ ประสบกับวิกฤตเศรษฐกิจอย่างหนักซึ่งดัชนีแสดงความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นดังนี้

- อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ร้อยละ 1.0
- อัตราการว่างงานสูงถึงร้อยละ 7 ของ GDP
- อัตราเงินเฟ้อสูงถึงร้อยละ 15
- หนี้สาธารณะของประเทศสูงถึงร้อยละ 41 ของ GDP

ดังนั้น เมื่อรัฐบาลพรรคแรงงานได้เข้าบริหารประเทศในปี ค.ศ. 1984 ท่ามกลางวิกฤตทางเศรษฐกิจคล้ายประเทศไทย ได้ตัดสินใจปฏิรูประบบราชการ การเงินการคลัง และการจัดระบบรัฐวิสาหกิจอย่างหน้ามือเป็นหลังมือ โดยภาครัฐได้มีการปฏิรูประบบการทำงานทั้งหมดโดยเน้นที่จะมีการกำหนดตัวแปรเพื่อวัดผลการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐทุกหน่วย เพื่อให้หน่วยงานของรัฐและรัฐวิสาหกิจทุกแห่งมีระบบการบริหารจัดการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ สำหรับการบริหารจัดการรัฐวิสาหกิจได้มีการปฏิรูประบบใหม่หมดเช่นกัน

2. การปฏิรูประบบรัฐวิสาหกิจ

รัฐบาลพรรคแรงงานได้เริ่มกระบวนการปฏิรูประบบรัฐวิสาหกิจอย่างเป็นลำดับสรุปได้ดังนี้

1. เดือนพฤศจิกายน 1984 รัฐบาลประกาศไม่สนับสนุนเงินงบประมาณให้กับรัฐวิสาหกิจด้านหิน ไฟฟ้า เกษตรกรรม และประมง

2. เดือนมิถุนายน 1985

รัฐบาลประกาศบททวนการดำเนินธุรกิจของ
หน่วยงานรัฐและรัฐวิสาหกิจ

3. เดือนธันวาคม 1985

รัฐบาลประกาศแผนฟื้นฟูเศรษฐกิจ โดยมีบางส่วน
ของแผนเกี่ยวข้องกับรัฐวิสาหกิจคือ รัฐจะปรับระบบ
การบริหารงานของรัฐวิสาหกิจให้เป็นธุรกิจมากขึ้น
ยกเลิกการผูกขาดและจะมีการแต่งตั้งกรรมการ
รัฐวิสาหกิจจากมืออาชีพภาคเอกชนมาช่วยบริหารงาน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังประกาศนโยบาย
บริหารงานรัฐวิสาหกิจ ดังนี้

4. เดือนมีนาคม 1986

- รัฐจะไม่สนับสนุนงบประมาณให้รัฐวิสาหกิจต้อง
หาแหล่งเงินทุนขยายงานจากการเพิ่มบทบาท
ภาคเอกชน
- รัฐวิสาหกิจจะต้องชำระหนี้เงินกู้ที่กระทรวง
การคลังค้ำประกันเงินกู้ให้
- รัฐวิสาหกิจจะต้องจ่ายภาษีและเงินปันผลให้รัฐ
- หน่วยงานราชการที่ใช้บริการจากรัฐวิสาหกิจ
จะต้องจ่ายเงินค่าบริการ

5. เดือนพฤษภาคม 1986

รัฐสภานิวซีแลนด์ได้ผ่านกฎหมายทุนของรัฐวิสาหกิจ
เพื่อแปลงสภาพรัฐวิสาหกิจและหน่วยงานรัฐที่รับ
ผิดชอบธุรกิจ เช่น กรมป่าไม้ กรมไปรษณีย์ และ
กรมวิทยุการบิน ให้เป็นบริษัทจำกัด พร้อมกับตั้ง
กระทรวงใหม่คือ กระทรวงรัฐวิสาหกิจขึ้นมาดูแล
กฎหมายทุนของรัฐวิสาหกิจมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

- กฎหมายนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะปรับระบบการ
บริหารจัดการรัฐวิสาหกิจให้มีประสิทธิภาพและกำไร
เทียบเท่ากิจการเอกชน มีพนักงานที่มีคุณภาพและมี
องค์กรที่รับผิดชอบต่อสังคม
- กำหนดให้หุ้นของบริษัทรัฐวิสาหกิจถือร่วมกัน
โดยกระทรวงการคลังและกระทรวงรัฐวิสาหกิจ
(ที่ตั้งขึ้นใหม่เหมือนเป็นบริษัทรวมทุน)
- มีการโอนสิทธิอำนาจให้บริษัทรัฐวิสาหกิจ
ดำเนินการในกรณีที่เป็นสิทธิพิเศษให้กระทรวง
เจ้าสังกัดทำสัญญาขายสิทธิหรือให้สัมปทานให้กับ
บริษัทรัฐวิสาหกิจ

- บริษัทรัฐวิสาหกิจจะบริหารโดยคณะกรรมการบริหาร ซึ่งกรรมการแต่ละคนจะถูกตั้งโดยรัฐมนตรีกระทรวงการคลังและกระทรวงรัฐวิสาหกิจ และจะมาจากภาคเอกชน
- บริษัทรัฐวิสาหกิจจะต้องเสนอแผนวิสาหกิจทุกปี ต่อ 2 กระทรวงหลัก ในเรื่องแผนธุรกิจ กรอบการปฏิบัติงาน โครงสร้างการเงินและนโยบายทางบัญชี รวมถึงเกณฑ์และตัวแปรในการจัดผลการดำเนินงานด้วย

ภายหลังที่มีการแปลงรัฐวิสาหกิจและหน่วยงานของรัฐเป็นบริษัทจำกัดแล้ว รัฐบาลนิวซีแลนด์ได้แปรรูปรัฐวิสาหกิจที่เอกชนดำเนินการอยู่แล้วออกไปเพื่อให้แข่งขันกับเอกชน เช่น กิจการธนาคาร กิจการรถดงเหล็ก กิจการสิ่งพิมพ์ และการโรงแรม แต่เก็บรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องของการบริการพื้นฐานไว้ และใช้การปรับโครงสร้างรัฐวิสาหกิจเหล่านี้ให้มีประสิทธิภาพและความทันสมัยแทน ดังเช่นกิจการไปรษณีย์

3. กิจการไปรษณีย์ “นิวซีแลนด์โพสต์”

ก่อนแปลงสภาพเป็นบริษัทจำกัด

(1) กิจการไปรษณีย์ก่อนแปลงสภาพเป็นบริษัทจำกัดตามกฎหมายทุนมีสถานภาพเป็นกองการไปรษณีย์ภายในกระทรวงทรัพย์สิน มีหน้าที่รับผิดชอบในการให้บริการสื่อสารโทรคมนาคม ไปรษณีย์โทรเลขและระบบธนาคาร ซึ่งกิจการนี้แม้เป็นราชการแต่ก็มีการดำเนินการคล้าย ๆ กับรัฐวิสาหกิจ แต่ประสบผลขาดทุนตลอดเวลาต้องขอรับเงินอุดหนุนจากงบประมาณแผ่นดิน กิจการจะขาดการวางแผนในการลงทุนและการบริหารงานภายใน มีการจ้างพนักงานเกิดความจำเป็นต้นทุนการทำงานสูงมาก ขาดคุณภาพในการบริการประชาชน ขาดระบบสารสนเทศที่ดี รวมถึงไม่มีบุคคลที่เหมาะสมมาปฏิบัติหน้าที่ เช่น กองการไปรษณีย์จ้างวิศวกรเกิน 400 คน แต่กลับมีนักการเงินการบัญชีไม่ถึง 10 คน มีนักการตลาด 2 คน จากพนักงานทั้งหมด 40,000 คนทั่วประเทศ

(2) ก่อนที่กฎหมายทุนจะมีผลบังคับใช้ (อยู่ระหว่างนำเสนอรัฐสภาพิจารณา) กระทรวงทรัพย์สินได้มีการตั้งคณะทำงานภายในขึ้น เพื่อปรับปรุงโครงสร้างกองการไปรษณีย์ให้มีประสิทธิภาพ โดยผลการศึกษาเห็นว่าควรมีการแบ่งกิจการของกองการไปรษณีย์ เป็น 3 กิจการ คือ กิจการโทรคมนาคม กิจการไปรษณีย์ และกิจการธนาคาร

หลังแปลงสภาพเป็นบริษัทจำกัด

(1) หลังจากที่มีกฎหมายทุนมีผลบังคับใช้ ได้มีการแบ่งกองการไปรษณีย์ออกเป็น 3 บริษัท คือ บริษัทโทรคมนาคม บริษัทไปรษณีย์เรียกว่า “นิวซีแลนด์โพสต์” และกิจการธนาคาร สำหรับบริษัทโทรคมนาคมได้มีการแปรรูปโดยการขายหุ้นให้ภาคเอกชนเพื่อปรับปรุงองค์กร

ให้ทันสมัยและสร้างเครือข่ายโดยใช้เทคโนโลยีและประสบการณ์ของภาคเอกชนช่วย ส่วนกิจการธนาคาร ได้ขายให้ภาคเอกชนเนื่องจากรัฐบาลเห็นว่า รัฐไม่ควรดำเนินธุรกิจธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้นอีก เพราะรัฐมีกิจการประเภทนี้พอเพียงแล้ว สำหรับกิจการไปรษณีย์ยังคงสภาพเป็นบริษัทที่รัฐบาลยังคงถือหุ้นอยู่ร้อยละ 100 มีสถานะเป็นรัฐวิสาหกิจเช่นเดียวกับก่อนการแปลงสภาพเป็นบริษัทจำกัด แต่มีการปรับโครงสร้างองค์กรใหม่เป็นเอกชนทั้งหมด ดังนี้

- ปรับโครงสร้างคณะกรรมการบริษัทใหม่ โดยเชิญมืออาชีพจากภาคเอกชนเข้ามาบริหาร และลดจำนวนข้าราชการและนักการเมืองที่อยู่ในคณะกรรมการลงจนเกือบหมด (เหลืออยู่ 1 คน จาก 9 คน) โดยประธานกรรมการมาจากบริษัทเอกชนระดับโลก KPMG Peat Marwick

- มีการกำหนดกลยุทธ์การดำเนินงานและกำหนดเป้าตัวแปรที่ต้องดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์

- ผู้บริหารระดับสูงต้องทำสัญญาจ้างกับรัฐบาล 3 - 5 ปี หากผลงานไม่พอใจจะถูกปรับเปลี่ยน

- มีการสร้างหน่วยงานที่คิดผลิตภัณฑ์การให้บริการใหม่ ๆ และหน่วยงานที่รับผิดชอบต่อผู้บริโภคโดยเฉพาะ

- มีการอบรมพนักงานให้มีความรู้เพิ่มตลอดเวลา โดยเฉพาะทักษะด้านการบริหารธุรกิจ

(2) ผลของการปรับโครงสร้างกิจการนิเวศแลนด์โพสต์ ทำให้ในปัจจุบันกิจการแม้เป็นรัฐวิสาหกิจแต่มีผลการปฏิบัติงานเทียบเท่ากิจการเอกชน ดังนี้

- มีการให้บริการไปรษณีย์แก่ประชาชนเพิ่มขึ้นร้อยละ 30 และให้บริการตรงเวลา

- ต้นทุนการบริการลดลงร้อยละ 30

- แรงงานมีการพัฒนาขึ้นเกินร้อยละ 30 และ ไม่มีการสไตรด์นัดหยุดงาน

- มีการให้บริการใหม่ ๆ แก่ประชาชน

- จ่ายเงินปันผลและภาษีแก่รัฐเกิน 445 ล้านบาทหรือ 10% ของกำไรสุทธิ

การดำเนินการของ “นิเวศแลนด์โพสต์” นำเป็นตัวอย่างหนึ่งที่กิจการแปลงสภาพเป็นบริษัทจำกัดแล้วปรับโครงสร้างจนมีประสิทธิภาพเท่าเทียมกับบริษัทเอกชนโดยไม่ต้องแปรรูปสู่ภาคเอกชน

บ 6997

KM
206
ร 357ค
2542

สำนักรัฐวิสาหกิจและหลักทรัพย์ของรัฐ
คู่มือและแนวทางในการปฏิบัติพระ-
ราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ

